

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.
Kiadója:

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Edzett nemzedék.

Budapest, május 24.

(mgy.) A „non scholae, sed vitae discimus” barátelve a modern iskolai nevelésnek hathatós principiumává lett. Midőn az iskola falain belül egy absztrakt rendszer, vagy elavult módszer a dogmaszerű száraz tudományos épületbe akarja zárni valamely nemzet ifjúságának gondolkodását, az élet mindenkor bekopog az iskolaterem ajtaján és jogát hangoztatja, hirdetvén, hogy talpraesett, vihar-edzett és éleselméjű generációra van szüksége, melyben a testi erő a szellemkinz, győtrő anesztéziára, hyperesztéziára, nevrálgára és nevraszténiára vezető hajlandóságát egyensúlyozza, korlátozza, megszüntesse. Az egészséges és jól kifejtett „izombéka” szövedékében erős, szívós és kitartó ideghálózatot kíván a reális élet.

Rég látta ezt a művelt külföld és farsadalmi téren valószínűtlen meg a testező játékokat, a fülödítő tornát, a jóleső és a kifáradás után is kellemes izomzsibbadást. Rendszeres sport és torna a szellemnyűgöző és farszót munka után ma már európai és amerikai jelszavak, melyek nálunk csak lassan érvényesülhettek s talán csak kizárólagos körök vezéreszméje maradt volna, hogyha Wlassics miniszter nem vezet be az iskolába is. Ott a társadalom, nálunk az iskola kezdte.

Emlékszünk még arra az időre — hiszen magunk is akkor jártunk — midőn tanár, szülő s maga az ezeket majmoló ifjúság — a jó tornászt, az erős sportgyereket akrobatának, cirkušöhönek, vagy pojáclinak tekintette. Nőde hála, elmúltak ezek a ferde gondolatok. Az együttes tornázás, az együttes játék, a közös testi foglalkozás, továbbá a

versenyben győztesnek kitüntetése, az érdem önzellen méltatása nem egyeseket emel, hanem egész generációkat.

A tornaversenyekről szövegek.

A kezdet csak szórványos lelkesedést teremtett, a következő években erős fokozatban ébredt az érdeklődés, a testedés szükségességének hangoztatása és végül az általános lelkesedés. Ez minden hasznos eszmének történeti útja. Most már életszükségletté vált és a család, a tanító-személyzet, a dolgok velejébe látó pedagógus — és ki ne volna az — mellőzhetetlennek érzi a tornázást és a sportot. A statisztikákban enyészik a tornamesterek száma, az iskolákban az idegesség réme tündezik s a gyerek, hogyha a szellem gyakorlása után jól kifáradt a testgyakorlásban, a szabad levegő oxigénjétől jótékonyan leverte, egészségesen alszik, másnap minden új feladatra, szellemi fáradságra, munkára edzetten fog új céljait.

Érdemes a dologgal foglalkozni. Ma, midőn az országnak nagyobb gőcsein lobogódiszt öltönek a városok, midőn minden zászlóárbcrocl versenyre szólít a nemzeti szín, midőn előkelő urak és nemes hölgyek fogadják a nemzet ifjúságát, amint mozgó szivárványként vonul fel a versenyterre és földobogatja az öregek és ifjak szívét s midőn minden gyermekszívben a verseny-pálma eléréseért lüktet a vér, akkor kitesz magáért Magyarország százezer tanulója, hogy mint egy ember érdemelje ki magának a testi faramakért járó kitüntetést.

Ha még elvétele akad egy-egy csüggedő deákiszív, mely kötelességének tartja, hogy csakis a könyv mellett, csakis a szűk, elzárt és elfojtott, kevés oxigénű szobában éveket töltsön el a penzum mellett, annak nem a tanítási rendszer a hibája, hanem a szülői

kényszernek, a féltett ambícióknak, a tanárok és tanítványok korlátolt rémitgetésének, mely azt hiszi, hogy a penzum csakis magolás, csakis folytonos könyvnyalás útján sajátítható el. Ilyen elfecsérelti az életadó-oxigént, el a szabad levegőnek jótékony hatását, mely szívet, ideget és agyat fölpezsdít és hathatósabb szellemi munkásságra hív.

És ez Wlassics miniszter intenciójának kommentárja.

Ilyen tanuló aztán kerülőuton közelíti meg a célt és hogyha az élet legelőször kopogtat szűkmellű kebelén, akkor elcsügged, elernyed, megpetyhüd és meghátrál.

Nem így ifjúságot kíván a mai viharos, harcduz korszak, és annak kifejezője, szózata a közoktatás és köznevelés feje: a miniszter.

Örömmel látjuk a millenniumi tornaversenyen, midőn a király szeme is könnybe lábbadt az ő ifju hadseregének mutatványain, örömmel és lelkesedéssel fogadjuk a versenyekről hazatérő ifjainkat és könnybe lábbadt a mi szemünk is, midőn látjuk, mily szeretettel és gyönyörrel öleli magához a szülő viszatérő, dicsőséget aratott gyermekét.

Ez az öröm maga a lelkesedés, maga a hit és bizalom, hogy ez az ifjúság új eszmétől ittas és új erővel halad a jövőbe, hogy majd egykoron áldja Wlassics ujtását és gyermekeit is másképpen nevelje, vezesse és oktassa.

Csak az erős szülhet erőt s csak az erős nemzedék utódja lehet ismét erőteljes, edzett, és minden becsületés feladatra kész.

Ezt az erőt oltotta beleje az, aki kultúránk minden megnyilatkozása fölött éberem őrködik s kinek szemét nem kerüli el az, hogy életerős és talpraesett generációt adjon a jövőnek.

TÁRCA

Polszuhin és az asszonyok.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irtá: Csehov Antal.

Fjodor Piotrovics, az n... kormányzósg egyik népiszkolájának az igazgatója, aki szabadelvű és igazságos embernek tartotta magát, egy szép napon a hivatalában fogadta Vremenskijt, a tanítót.

— Nem, ez így nem tovább, az ön elbocsátása végképpen el van határozva; hisz lehetetlen, hogy ilyen hanggal tanítson. Hogyan is vesztette el így a hangját?

— Melegem volt és egy pohár sört ittam, — felelte susogva a tanító.

— Sajnálom önt. Ön immár tizennégy év óta szolgál hűségesen és becsületesen s most ilyen baj éri! Mi a szándéka?

Annak a szerencsétlen embernek egyetlen szava sem volt erre a kérdésre.

— Van családja?

— Bizony van, Házasember vagyok, két gyermekem...

— Hm...

Az igazgató töprengve járt fel s alá a szobában.

— Igazán nem tudom, mit csináljak magával. Tanító nem lehet többé, s a nyugdíjképesége még nincs meg! Szeretnék valami uton-módon segíteni magán. Képzelve el kérom magát az én helyzetembe és adjon tanácsot, hogy mit tegyek.

Ujra csend állott be. Az igazgató magint

fel s alá járt, az egyik sarokból a másikba, a tanító pedig ott ült remegve egy széknak a szélén és törte a fejét. Hirtelen öröm villant meg az igazgató arcán; a következő szavakban tört ki:

— Igazán csodálkozom, hogy ez a gondolat nem jutott hamarabb az eszembe. Figyeljen ide: A jövő héten egyesületünknek, a Hajléktalanok Egyesületének titkára megválik az állásától; ha akarja, ezt az állást megkaphatja.

Vremenskij arca sugárzott az örömtől, hogyne vállalta volna ezt a hivatalt!

— Hát jól van... adja be még ma a kérvényét.

Fjodor Piotrovics valósággal megkönnyebült, amikor a szegény tanítótól elbucszott. Az a gondolat, hogy a sorstól ilyen keservesen sujtott népnevelőnek állást szerzett, örömet okozott neki. Az öröm azonban nem tartott sokáig, mert alig jött haza, a felesége jön hozzá és így szól:

— Jó, hogy eszembe jutott! Tegnap nálam volt Nina Sziergiejevna és szóba hozta azt az állást az egyesületünknel egy fiatalember érdekében.

— Már késő, kedvesem! Az állás már másnak van odaigérve s különben is tudod, hogy nem szenvedhetem a protekciót.

— Nagyon jól tudom mindezt, de Nina Sziergiejevnaival kivétel tehetnél; szívből szeret bennünket, a kedvében járhatnál egyszer.

— Es ugyan kinek szeretné azt az állást?

— Polszuhin számára.

— Ki az a Polszuhin? Az talán, aki újévkor közreműködött a műkedvelői előadásunkon? Ezt az urat?!... De hova gondolsz? Isten ments...

— De hát miért nem?

— Ugyan térj magadhoz... Ha egy fiatal-

ember asszonyokkal protegáltatja magát, no akkor nincs rajta áldás. Miért nem jön hozzád ő maga?

Asztalhoz ültek. Ebéd után Fjodor Piotrovics át szokta nézni a leveleit. Az elsőben ezt olvasta:

— Igen tisztelt Fjodor Piotrovics! Ön mindig azt mondja, hogy jó szíve van. Ezt most bebizonyíthatja, ha hozzájutatja a titkári álláshoz Polszuhin urat, ezt a rokonszeves fiatalembert, aki a napokban önt fel fogja keresni. Amennyiben ön a fiatalembernek ezt az állást megszerzi, stb. stb.

— Az ördögbe is! — kiáltott fel az igazgató bosszusan és eldobta a levelet.

Egész héten jöttek a levelek az igazgatóhoz Polszuhin érdekében. A hét végén maga a pártfogott személyiség is megjelent az igazgató lakásában, vadonatúj ruhában, cilinderben és lakkcipőben.

— Hivatalos ügyekben, amint tudhatná, csak a hivatalszobámban fogadok, — kelleetlenkedett barátságatlanul az igazgató.

— Boesásson meg, nagyságod, de közös ismerőseink azt tanácsolták, hogy nagyságodat a lakásában keressem fel.

— Hm... amennyire tudom, ön jómódu házból való és nincs szüksége erre az állásra. Miért akarja hát megkapni? A fizetés nagyon csekély.

— Nem is törődöm a fizetéssel, csak arról van szó nálam, hogy valami foglalkozásom legyen.

— Ismerem már ezt. A foglalkozás önnek néhány hónap múlva unalmassá lesz. Majd kilép, pedig olyan jelöltek pályáznak ezért az állásért, akiknél az elyeresé életkérdés.

BELFÖLD

Toepke—Popovics. A hivatalos lap mai száma jelenti Toepke Alfréd pénzügyminiszteri államtitkárnak saját kérelmére történt nyugdíjazását. Ugyanekkor két két királyi kéziratot közöl: az egyik Toepkét az Osztrák-Magyar Bank alkormányzójává, a második Popovics Sándor miniszteri tanácsost pénzügyminiszteri második államtitkárrá nevezi ki.

A szabadelpvűpárt értekezlete. A szabadelpvűpárt holnap, hétfőn este 7 órakor értekezletet tart.

A bán a horvátországi helyzetről.

Budapest, május 24.

Az osztrák kormányhoz közel álló Fremdenblatt egy munkatársát fogadta tegnap Bécsben egy olyan „államférfi, aki Horvátország közigazgatásában vezető állást foglal el és most Bécsben tartózkodik. Ez az államférfi, aki kétségtelenül maga gróf Khuen-Héderváry Károly horvát bán, a következőképp nyilatkozott a horvátországi helyzetről:

Horvátországból az utóbbi időben nagyon különös hírek mennek szét. Az, aki a viszonyokat nem ismeri és aki vakon hisz a szenciációt hajhászó híreszteléseknek, nem gondolhat mást, mint hogy Horvátországban patakokban ömlik a vér és hogy Horvátországban permanenciában van a vérontás. Az ember önkéntelenül a fejéhez kap, ha olvassa ezeket a véres híreket, amelyek — mondjuk — dus képzőtehetséggel megáldott emberektől származnak. Önkéntelenül felvetődik a kérdés: Az isten szerelméért, hát csakugyan lehetséges az, hogy akadnak emberek, akik az igazságot letiporva, minden aggodalom nélkül ily kétes eredetű híreket világgá bocsátanak? Beszélnek felakasztottakról, meggyilkoltakról, szomorú képeket festenek a horvátországi állapotokról, azt a benyomást akarják kelteni, hogy Horvátország ma egy nagy, teletömött tábori kórház.

Szavamra mondom, nem így van. Az akasztottakról, a meggyilkoltakról, a státiális kivégzésekről szóló hírek egytől-egyik legből kapottak és semmiféle alapjuk nincs. Néhány ember kitalálja és világgá kürtöli — a táviró türelmes. A tendenciós híresztelésnek márkás esete jut most eszembe. Beszéltek zavargásokról, gyilkolásról és vérontásról és aztán ezt írták az ellenzéki lapok: Két szegény parasztot, kiskorú gyermek apját (megvolt a lapban a nevük és lakóhelyük is) státiális uton kivégeztek. Az egyik paraszt sajnálatraméltó felesége szeretett férjének elvesztésén érzett fájdalomában megtébozódott és a faluban sok kárt okozott.

Az illetékes tényezőző természetesen az ilyen hírrel szemben nem maradt közönyösek és meg-

— Becsületszavamot adom nagyságodnak, hogy ez nem fog megtörténni, nagyon szorgalmas leszek.

— Mondja meg nekem őszintén — mondotta most az igazgató megveté mosolylyal — ha ennek az állásnak az elnyerése önkönnyre a szívén fekszik, mért nem jött rögtön hozzám, a helyett, hogy annyi hölgy által ajánlata magát.

— Azt hittem, hogy ez nem lesz önnek kellemetlen, de ha a protekció nem elég, bizonyítványokkal is szolgálhatok.

Ezzel Pólszuhin egy írást nyújtott át, amelyet a kormányzó írt. Látni lehetett belőle, hogy azért írta csak meg a kormányzó, hogy szabaduljon.

— Nos jól Nyujtsa be holnap a kérvényét! — felelte kelletlenül az igazgató, miután a bizonyítványt átválta.

Mikor Pólszuhin távozott, az igazgató egész sereg káromkodást akart utána küldeni, ekkor kopogtattak az ajtón és belepett egy hölgy.

— Kedves kuzin, csak egy pillanatra jöttem el hozzád. Azt hallottam, hogy valami titkári állással rendelkezel. Ma vagy holnap egy Pólszuhin nevű fiatalember jön majd hozzád, fogadd őt, kérlek, jól...

Ő nagysága tovább beszélt az igazgató olyan érzéssel hallgatta, hogy el kell járnia.

Mikor másnap a hivatalosbójában ott állott előtte Vremenskij, sokáig nem merte megmondani neki az igazságot. Mentegéződni akart, de a nyelve nem engedelmekedett neki. Végül észbe jutott, hogy aki előtte van, az neki alárendeltje, odavágta hát hozzá ezeket a szavakat:

— Kérem, ne kinezon, nincs semmiféle állásom a maga számára, na!

És azzal kidobta.

indították a nyomozást. A kutatás hosszabb ideig tartott és azt a lényegi eredményezte, hogy ilyen nevű emberek egész Horvátországban nincsenek és nem is voltak, hogy az illető községen hetek óta egy fűszál se mozdult, hogy az egész jelentésből, amely pedig a horvát lakosság zömében rossz vért szült, egyetlen egy szó sem igaz. Ily manőverrel szemben a kormány tehetetlen. A régi mondas: „Semper aliquid haeret”, ebben az esetben is érvényesül.

— De éppen az utóbbi napokban sok hírt terjesztettek státiális ítéletekről.

— Biztosítom, — folytatta a bán — hogy az ostromállapot kihirdetése óta a rögtönítélő-bíróság egyetlen egyszer sem ült össze, egyetlen egy ítéletet sem hozott, se halálót, se más ítéletet. Azt tapasztaltam, hogy az ostromállapot kihirdetése a lakosságra mindenkor csillapítólag hat. Öt évvel ezelőtt szintén fordultak elő zavargások Horvátországban, el kellett fordítani az ostromállapotot és a rögtönítélő bíróság akkor se lépett egyetlen egyszer sem közbe. Az idén előfordult egy eset, amely a rögtönítélő bírósághoz tartozott volna, de a büntetőtörvény értelmében státiális uton nem lehetett eljárni. Ez körülbelül négy héttel ezelőtt történt. Egy emberrel volt szó, aki a csendőrséggel való összejáratás alatt megsebesült. A rögtönítélő-bíróság természetesen nem ült össze. Így a mai napig egyetlen egy eset sem foglalkoztatta a bíróságot. Ön tehát beláthatja, mit kell tartani a „státiális kivégzésekről”, valamint az akasztottakról és meggyilkoltakról szóló jelentésekről. Eppen az imént kaptam a következő táviratot, fel fogom olvasni:

— Tegnap este Samoborban a csendőrség és a parasztek közt összejáratás erejű került a dolog, miután a parasztek meg akarták ostromolni a községházat. Egy ember halálisan megsebesült.

Csak erről a két sebesültről tudok. Ebből az egy emberből, aki tegnap Samoborban megsebesült, lett alkalmasint az éjen át az a hét halott, akikről ma Bécsben beszéltek. Horvátországban ma két veszedelmes kerület van, *Susák és Kőrös*. Különösen kellemetlen lesz gyakran a helyzet Susákban, amely a fume-budapesti vonal mentén fekszik. Jellemző azonban, hogy az államvasutak feliratai ellen kitört botrányokat gyakran csak *asszonyok* rendezik. A férfiak otthon nem tudnak bolydogolni, tehát kivándoroltak Amerikába. Az asszonyok otthon maradtak és a nemükől elválaszthatatlan szívóssággal a politikára vetették magukat, amely már az asszonyok jellemét is kezdi megromlani. De ha még oly magasa csapnak is az elkésredés hullámai, lármás utcai jeleneteknél egyéb nem fordul elő. Reflex jelenségei azok egy *forradalmak*, amelyről korábbi éveken annyit beszéltek. Ezekről a lármás jelenetekről a nép széles körei távolították magukat, lokális határok közé szorultak. És mondatom, hogy azok folyvást szűkülnek. Horvátország belsejében már nyugalom honol és remélni lehet, hogy most már a józan elemek emelkednek tulsúlyra és a mesterségesen táplált mozgalmat meg fogják fékezni.

— Mesterségesen táplált mozgalom? Hát ki táplálja a mozgalmat? — kérde az újságíró.

— Az egész néhány forradalmártól indul ki, politikai kalandoroktól, akiknek, úgy látszik, érdekükben áll elégedetlenséget szítani a nép közt, aztán azt világgá kürtölni és Magyarország ellen állást foglalni. Ne higgye, hogy szervezet pártból van szó, olyan pártból, amelynek a nép közt nagyszámú híve van, amely a nép hangulatának köszönheti keletkezését. Ne higgye. Nincs Horvátországi párt, amely nyíltan ki merné jelenteni: „Mi Horvátországon kívül fogunk keresni segítséget, mi szövetségestársakat keresünk Magyarország ellen és reméljük, hogy meg is találjuk”. Néhány politikailag elégedetlenről van itt szó, akik az egész mesterséges mozgalom szálait kezükben tartják, akik a népet felbujtják és azokat a valóban, tendenciós, nagyon is átlátszó jelentéseket világgá kürtölik. Azok csinálnak mindent. Azok tévesztenek meg másokat is és azok kényszerítnek sok embert olyan állásfoglalásra, ami máskülönben ki volna zárva. És még egyet. A horvát kormánynak szemére lehetek, hogy a csendőrséget arra utasította, hogy lojtonék a nép közé. Ez nem igaz. Ha emberek kövekkel és botokkal támadnak békés polgárookra, ha a vad szenvedély kerül uralomra, akkor a csendőrnök engedelmekednie kell katonai szabályzatának, akkor azt kell tennie, amit ez a szabályzat és a pillanat tökély követel. Nincs az a politikai tisztviselő, aki itt akár gátlólag, akár serkentőleg közbelephetne. És rosszindulatú koholmány hogy a legfelsőbb hatóság kérlelhetlen szigorra utasította a csendőrséget.

— Most aztán az osztrák parlamentnek is foglalkoznia kell Horvátországgal.

— Lássá, mire nem képes az ily sürgősségi indítvány, Ausztria, amely valóban nyakig van a maga belső ügyével, amely a magyar kiegyezés előtt áll, —

hiszen van bent az országban is elég „kérdés”, a horvát kérdéssel szemben is állást kell hogy foglaljon!

A bán végül a horvát nép nevében háláját fejezte ki Koerbernek, Ausztria „tapasztalt, geniális vezetőjének”, amiért objektív fejtegetéseivel visszautasította a Horvátországról terjesztett vérvadakat.

Koerber lapja aztán, mely rövid megjegyzést fűz a bán e nyilatkozataihoz és azokkal szemben meglepő udvariassággal bánik el a dalmát denunciaciókkal. Nagygyelesen elismeri, hogy Horvátországban nem lehet Bécsben keresztül helyreállítani a nyugalmat, de úgy tekinti a dalmáciai horvátok mozgalmát, amely a humanitás céljait szolgálja.

A bán a királynál.

Bécs, május 24.

A király ma reggel 9 órakor gróf Khuen-Héderváry bánt egyórai magánkihálgatáson fogadta. Ezután a bán a magyar miniszteri palotába ment, gróf Szechenyi miniszternél reggelizett és délután 2 órakor visszautazott Zágrábba.

Az osztrák délszlávok mozgalma.

Bécs, május 24.

Délután 1 óra felé vagy száz délszláv diák egész kis csoportokban a Bankgasseba vonult, hogy a magyar miniszteri palota előtt gróf Khuen-Héderváry bán ellen tüntessen, aki azonban már 1/2 órákor távozott a palotából. Alig kezdtek gyülekezni a diákok, megjelent egy osztály rendőr, szétosztatta a tüntetőket, akik hangos ábengyálásokban törtek ki, zajongtak, fűtültek és szláv szidalmakat hangoztattak. A diák újból megkísérelték behatolni a Bankgasseba, de a rendőrség megakadályozta azt és a Ringstrassera szorította a diákokat, akiket azután csakhamar szétosztattak. A tüntetés összesen 5 percig tartott. Ezalatt 11 letartóztatás történt és a letartóztatottakat rendőrrélg megbüntették.

Laibach, május 24.

Ma itt több mint 3000 ember által látogatott gyűlés volt, amelyen az itteni szlovének állást foglaltak a horvátországi eseményekkel szemben. Előttük dr. Ferry horvát reischrath képviselő volt. Az összes szónokok éles kiakadásokban a Horvátországban uralkodó rendszer ellen fordultak, továbbá a bán személye ellen és különösen a közös hadsereg felhasználása ellen a horvátországi zavaroknál. Ezután a múlt vasárnapi triestri gyűlésen elfogadott határozati javaslatot itt is elogadták. A horvát nemzeti himnusz eléneklése után a gyűlést berekesztették. Az izgatott tömeg azután elszórt. Egy nagy csoport énekelve, kiabálva és fűtülve járta be a várost és végül a kormányépület előtt foglalt állást, de a rendőrség felhívására szétosztott. Komoly rendezavarások nem fordultak elő.

Zára, május 24.

Sपालatóban ma gyűlés volt a horvát zavargók érdekében. Elfogadták ott egy határozatot, amelyben az egybegyűlt horvátok szomorúságuknak és elkésredésüknek adnak kifejezést a horvátországi események és a bán eljárása fölött. A nyugalmat eddig Sपालatóban nem zavarták meg. Egy *Ragusa*-ban tartott gyűlés is nyugodtan folyt le. Elfogadták egy határozatot, amelyben a horvátországi eseményok feletti elkésredésnek és a horvát testvérekkel való szolidaritásnak adtak kifejezést. A szerbek írásban kérésztették a gyűléssel a magyar kormány eljárásának rosszát és az áldozatok iránti részvétüket. A gyűlés után a *Zaglole* gőzös megérkezésénél tüntetés volt a magyar postalobogó bevonása végett. A mólt a csendőrség megtisztította és a nagy néposzódület miatt katonaságot rekriváltak. A gőzös még a katonaság érkezése előtt kikötött és, mint rendszeren, csak a posta átadása után vonta be a postalobogót, mire a nyugalom beállott. Egy középiskolai tanulót letartóztattak. Sebesülés nem történt.

HIREK

Budapest, május 24.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 15-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Kinevezés. A belügyminiszter a Császárfürdő Marozbányi-tele alapítványához egyházi igazgatóvá lovag dr. Ott Adam szentszéki tanácsos, budapest-ujjaki plébánost nevezte ki. Az új igazgatót a tegnapi első közlésben üdvözölte Forray Ferenc belügyminiszteri tanácsos.

A bécsi nász. Bécsből távirotozzák: *Mária* Anna főhercegnőnek *Élida* Bourbon párizsi herceggel holnap tartandó esküvője alkalmából a Hofburg új termében családi ebéd volt. *Frigyes* főherceg meghívására a holnapi esküvőre is 5. hadtest tábornoki kara *Posszony*ből és a 7. dragonyosered tisztái küldött-sége, amely ezredhez a vőlegény tartozik, Brandeis-ből idékeztek.

— **Az Országos Magyar Iskolaegyesület** ma délelőtti tartotta évi rendes közgyűlést a gróf *Zichy Jenő* elnöke alatt, aki melegen üdvözölte a szép számban megjelent tagokat, főképp a hölgyeket, akikről sokat vár a magyar nemzeti irányú nevelés fejlesztése dolgában.

— **Az évi jelentés,** amelyet dr. *Gerle* Károly titkár szerkesztett, panaszolja a pártfogás hiányát Külügyben a felsőbb körök, amelyek — bár hivatalos voltának a kultúra szolgálatában előjárni. — e feladatok teljesítéséből nem veszik ki részüket. Az elnökség hiába bocsátott ki mintegy 80 kérést a Magyarországi főúrbírókhoz, hogy az egyesületet támogassák, csaknem valamennyi válasz nélkül maradt.

Felpanaszolja a jelentést az is, hogy a *hadsegély* könyvből a tisztai bontást németnek, mint magyarnak említeni. A felsőbb körök, de a középosztály gyermekeinek is családi nevelése nemzetközi irányzatú: a német bonnek, a francia guvernantok, az angol missek, a külföldi zongora és énektanárok nemzeti nevelést nem adhatnak a jövő nemzedéknek.

Ezután *Tóth József* alelnök, pestmegyei tanfelügyelő tett jelentést az egyesület kilenc vidéki ovodájáról, amelyek évi fenntartása 9700 koronába került. Szép eredménnyel működtek a munkáskaszinók is és virágoztak a népkönyvtárak. Az egyesületnek 1444 tagja van, vagyona pedig 225583 koronára rug.

A közgyűlés a jelentést és a számadásokat jóváhagyólag tudomásul vette s megállapította a jövő évi költségvetést. Elhatározta azután, hogy az *Andrássy* emlékére az idén *Herman Ottó*t tisztelettel ki, aki am n a magyar népélet jellemző sajtószámaiban istentől megáldott, szenvedélyes kutatója, gyűjtője o y nagy érdemeket szerzett, hogy az egyesület házájának e jele-re méltán rászólt. A Nemzeti Kaszinó alapítványával a közgyűlés ez idén *Plachy Arankát*, az egyesület harasztí ovodájának vezetőjét ajándékozta meg, aki szívet-lelékekkel hivatásának él.

Végül megejtették a választásokat. Előneknek *Zichy Jenő* grótot, alelnökknek pedig *Tóth Józsefet*, dr. *Toldy Lászlót* és *Rupp Zsigmondot* választották. Az igazgató-tanácsba 60 férfi- és 20 nőtagot választottak.

— **Pierpont Morgan.** A furlangos Pierpont Morganról tudvaleg az utóbbi években negyven millió koronát érő mindenféle műreket vásárolt össze Európa különböző áramaiban, de ezeket még nem szállította háza, mert az amerikai vámarita szerint rezzelt bevételi vámot kellene érük fizetnie. Ez pedig nem tetszett Morgannak annál kevésbé, mivel rá-jött, hogy a műtárgyakat ugys mérégdrágán fizette, sokszor becsapják s teljesen modern dolgót antiknak sóztak a nyakába. Morgan sokáig spekulált hogy mint jáshatná ki a kínostárs, s erre rá is jött. A műtárgyakat egyszerűen erre a célra emelendő múzeum-épületben helyezte el, amelyet a közönség ingyen fog látogat-hatni. Nyilvános múzeum lesz ugyan de mégis az övé marad minden tárgy. Kultúrelőokra bevitt műtárgyak pedig vámmentesek Amerikában. De ha van is hamisítvány a gyűjteményében, azt is kell ismerni hogy világ-hírű s teljesen hiteles darabok is akadnak benne. Ilyen *Baiael Madonna Colonnája*, amelyet azért neveznek így, mert sokáig volt a római Colonna-család birtokában. Morgan a párisi Sedmayertől vette két millió frankért. Ilyen továbbá az a híres fálzsoanyag, mely a madridi palota Van Dyck-sorozatából való, bár szakértők azt állítják, hogy a sorozatból nem hiányzik egyetlen darab sem. Viszont be van bizonyítva, hogy a Morgan példányát Mazarin bíbornok vitte Madridból Párisba, végrendeletileg az unoka-góseinek hagyományozta, ettől pedig Villars tábornagy vette meg. Nagyon becses részét teszi a Morgan-féle gyűjteménynek egy képsorozat „Az ifjúság szerelmi regénye”, mely valamikor *Dubarry* grófnőé volt.

— **Halálozás.** *Heidelberg Mór*, a főváros egyik patri-cius családjának kiváló és előkelő tagja ma délután 70 éves korában meghalt. Az elhunyt csaknem ötven évig volt a magyar kereskedő-világ egyik vezető tagja és a budapesti kereskedők között nagy tekintélynek és közszeretnek örvendett. Sokáig előkelő szerepet játszott a kereskedelmi kamarában és több emberbaráti intézménynek volt alapítója és vezetője és munkás életének gazdag gyümölcseiből bőkezűen osztott a szegények és sínylők között. Egy negyedszázadon át volt a Deák Ferenc-egyletnek buzgó elnöke s ugyancsak egy negyedszázadon át viselte gondját a sínylők-házának. Az elhunyt nemesszívű emberbarátot mélyen gyászolják azok a nagy számban lévő társulatok és egyesek, kiknek állandó támasza volt. Koporsóját a jótekingó szívével ismert özvegye és nagyszámú előkelő rokonság veszi körül. A temetés holnap délután lesz.

— **Özvegy Konkoly Thege Elekné** született *Bernáth-lyay Földváry Klára* tegnap délután életének 84-ik

évében elhunyt. A boldogult matronával *Konkoly Thege Miklós* országgyűlési képviselő édesanyját vesztette el.

— **A páris—madridi automobil-verseny.** Egy versaillesi távirat szerint ma kezdődött a páris—madridi automobil-verseny. Hajnalban 3 óra 45 per-ekor indult az első koozi, melyet *Jerott* vezetett, 5 óra 20 perorig további 127 koozi indult, azután a legkü-zelebbi 25 percben még 23 koozi, végül 6 óra 25 per-őtől 6 óra 45 perorig 47 motocikli. Óriási néptömég volt jelen a startnál. *Chartresből Angoulême*ből és utolsónak *Bordeauxból* vannak jelentéseink a versenyzők, utjáról. *Henry Renault*, a párisi bécsi automobil-verseny győz-tesének fivére, aki harmadiknak indult el, mindahá-rom városba elsőnek érkezett, *Bordeauxba* 12 óra 15 perekor, *Jerott* 12 óra 31 perekor, harmadiknak *Gabrieli* 1 óra 9 perekor, negyediknek *Falleron* 1 óra 13 perekor, ötödiknek *Barras* 1 óra 17 perekor, hat-odiknak *báró Cravhes* 1 óra 18 perekor.

Több szerencsétlenség fordult elő az uton, már az eddigi táviratok szerint is négy ember-élet esett áldozatul a vakmerő sportnak. *De Caters báró gépésze* St. Simphorien mellett kizuhant a kocsiából és egy árokba esett. Arcán sérüléseket szenvedett. *Barrow* kocsija *Libourne* mellett, mid-őn egy szembejövő kutyát egy fordulattal ki akart kerülni, nekiment egy fának. A gépész életét veszítette, a kocsivezető halálának megsebesült. Angoulemban két gépész súlyosan megszebesült, ketten pedig életüket veszítették. *Renault Marcelle* Poitiers mellett kocsiával egy árokba esett, oly szerencsétlenül, hogy életét féltik.

— **Viharos közgyűlés.** Az állat- és növényhono-sító-társaság ma délelőtti 11 órakor tartotta évi köz-gyűlést az állatkerti vendéglő pavillonjában *Balog Sándor* alelnök elnökele a'att. A közgyűlésen a fő-város képviselőiben jelen voltak *Mátyus Arisztid*, dr. *Vászyoni Vilmos*, dr. *Huszár Adolf* kir. tanácsos és *Hüttl Tivadar* fővárosi bizottsági tagok.

Balog elnöki megnyitója után, amelyben beje-lentette hogy *Gelléri Szabó János* elnök betegsége miatt nem jelenhet meg, a jegyzőkönyv hiteles-tésére id. *Vastagh György* és *Barna János* tagokat kérte fel. A vihar mindjárt a napirend első pontjára, az évi jelentés felolvasásának kérdésénél kitört. Az ellenzék azt követelte, hogy a jelentés olvas-tassék fel, míg a többség a kiosztott évi jelentést tudom-ásul vétetni akarta. Alig hogy elintézték ezt a kér-dést felállott *Szterényi Bertalan* és interpellációt akart intézni az elnökhez a február 12-iki választmányi ülésen történekről amelyek következtében *Medrey Zsigmond* kir. tanácsos lemondott választmányi tag-ságáról. Óriási zaj és lármá keletkezett *Szterényi* fel-szólalása nyomán, ug y hogy *Szterényi* kijelentette, hogy lemond a szóias jogáról. A zárszámadások tételénél az ellenzék újból megkezdte a támadást a vezetőség ellen. Dr. *Árn Tibor* ügyvéd kezdte a zárszámadások teteleit kritizálni a többség nagy lármája között. Ezután maga *Medrey Zsigmond* állott fel szólásra. De nem juthatott szóhoz, mert *Balog* elnök kifejtette, hogy *Medrey* nem tag már s így szólási joga sincsen. Erre a zaj és lármá még erősebb lett és akkor sem csillapult, amikor *Serák Károly* igaz-gató és a többi tisztviselők megadták a kellő felvilá-gosításokat. Utóbb a közgyűlés nagy többséggel bi-zalmat szavazott *Serák* igazgatónak és a felmentveit minden irányban megadta. Megválasztattak tiszteletbeli elnöknek *Gelléri Szabó János*. Előneknek dr. *Balogh Sándor*. Alelnökk lettek *Dezsényi József* és *Illek Vince*. Választmányi tagok dr. *Daday Jenő*, dr. *Gerle József* Gyula, *Glück Frigyes*, *Gömböy Oszkár*, *Ko-lozsváry Gyula*, *Perthl Géza*. Számvizsgálók lettek: *Lamby József*, *Tóth Árpád* és *Sváby Odón*.

— **Üngylikos önkéntes.** Ma este hat óra tájban a Szemlőhegyen egy 69-ik gyalogezredbeli önkéntes főbőlelte magát. A mentőket hívták hozzá, akik az eszméletlen állapotban lévő fiatalembert bevitték a XVII-es számú katonai kórházba. Az üngylikos ki-létét eddig még nem sikerült megállapítani, mert semmitféle írást nem találtak nála, amiből kitélére lehetne következtetni. A rendőrség az üngylikosságról értesítette a katonai hatóságot, amely most folytatja a vizsgálatot az üngylikos kilétének megállapítása iránt.

— **Utazás a Magas-Tátrába.** A Magas-Tátrába ránduló közönség kényelmére mint az előző években, az idei pünkösdi ünnepek alkalmából is a csorabóti fogaskerekű vasuton e hó 30-án és 31-én, valamint június hó 1-én az összes menetrend szerinti vonatok. június hó 2-án pedig csak a 900., 901., 902. és 903. számú vonatok fognak közlekedni. A poprad-felka-tátralomniczi vonalon e hó 30-án és 31-én, valamint június hó 1-én a 802/803. és a 806/807. számú vonat-okat fogják indítani. E napokban a kereskedelmi miniszter által Budapestről és a Máv. főbb állomásai-ról a Magas-Tátrába újonnan engedélyezett kedvez-ményes menetirányt jegyeket fognak kiadni.

— **A telepezett kivándorlók.** *Lelepezett kiván-dorlói ügynökség* címen lapunk mai számában megje-lent közleményre a rendőri sajtóiroda a következő jelentést adta ki:

Egyes lapokban a kivándorlást közvetítő üg-nökök ellen indított rendőri nyomozással kapcsolatban megjelent közleményekre vonatkozólag a főkapitány-ság kijelenti, hogy azok annyiban felelnek meg a valóságnak, hogy a rendőrség a napokban tényleg egy, a Felvidék pórnépét sarcoló, kivándorlásra csábító ügynökségeket nyomára jutott, melynek

tízelmel kiderítésén most olyik a nyomozás. Az úgy maga azonban kiindulási stádiumában van. Épp azért is téves a lapoknak az az észrevétele, hogy a nyomozás irányítását a belügyminisztérium is átvette, vagy abba most által előlított érteleme szerint is ebben csak a saját hatáskörében járt el és jár el.

— **Umbertó király fia.** *Cesarina Galli Ercolani* grófné, mint Rómából egy bécsi lapnak jelentik, pöröködik az olasz királyi házzal. A grófnő tudva-levőleg kárterítést és neveltetési költségeket kíván *Umbertó* király örökösétől. Azt állítja hogy a nyolc-vas években *Umbertó* királynak Bolognában szer-elmi idillje volt vele, amelyből egy fia származott. A grófnő akkor egészen fiatal leány volt még s a fut, aki máig is él, anyja a maga anyagi erejéből és a gyermek apjának a támogatása nélkül nevelte fel. Ha a grófnőnek valami írása volna, amelyben a ki-rály az apaságot elismeri, akkor az olasz jog szerint tartásdíjat igényelhet. Ha nincs ilyen írás, akkor nincs semmire sem jussa, mivel az apaság kúlatása *Olaszországban* tilos. A minap a római polgári bíróság megállapította, hogy a panaszos grófnőnek előbb azokat az írásait kell mellékelni, amelyekből kitűnik, hogy akkor mikor gyermeke megszületett, kiskoru hajadon volt.

— **Eugénia császárné gyóntatója.** A második császárság egyik legérdekesebb személyisége te-jezte be a múlt héten földi pályafutását *Bauer Mária Bernát*, aki valamikor prelátus volt és *Eugénia* császárné gyóntatója. *Bauer Bernát* *Buda-pestben* született, mint gazdag zsidó szülők gyer-meke és viharosan eltöltött ifjúsága után 1848-ban Párisba került, hogy tanulmányait folytassa, de a sors Cavaignac csapatába vezérelte. Később piktu-rál, majd fotográfálással foglalkozott, majd áttérően a katolicizmusra, papi pályára lépett. Franciaország-ban, Németországban és Bécsben oszakham ünnepeit egyházi szónonk lett, aki elmés és modern formákban appellált halgatóságának vallásos érzelmeire. Híre és dicsősége annyira elterjedt, hogy 1866-ban meghív-ták *Napoleon udvarához* nagybőjtő prédikátornak. Etől az időtől kezdve *Bauer* az udvarnál maradt, kanonok lett és mint a császárné gyóntatója beolvasos pozíciót fog-lalt el. Szónoklatai nagy közönséget vonzottak és mint-hogy nem éppen ritkán a politikába is elkalandozott, ug y véték, hogy ezek a politikai prédikációk az udvar sugalmazására vezethetők vissza. Voltak azonban akik azt állították, hogy a császárné nem nézte szívesen a ráoktrojált „lekiatját és hogy a császár se kegyelte valami különösen a kalandos életi papot. Befolyása tehát nem ért tovább, mint bármelyik világiás mo-doru és elmés abbé-é. Monsignore Bauer, aki később az apostoli protonotáriusi méltóságra is eljutott, ebben az időben tényleg még külső megjelenésében is mo-dern kiadása volt a 18. századbeli versaillesi udvar választékosabbjának. Világi volt reverendában, sőtét haját gondosan fésülte, parfümiltot terjesztett maga körül, kacéruul viselkedett, de azért méltóságot is tu-dott mutatni. Monsignore Bauert, akárcsak császáriját, szintén a háboru döntötte le dicsősége magaslátáról. A háboru elején még élénk részt vett a párisi sajtószel-velség által kezdeményezett ambulanciákban, de közvele-nül a békekötés előtt nagy szenzációt keltett a hír, hogy *Bauer* kilépett az egyházi rendből és pénzügynök lett. Azóta a feledés homályába merült és csak két — egy-mással fölöttébb ellentétes — körben lehetett vele néha-napján találkozni. Az egyik vagy két-három százon-ból állt, amelyet nem zártak el előle, mert jó néven vették tőle, hogy egyházi méltóságról és polgári ki-tüntetéséről minden póz nélkül lemondott. A másik körbe pedig az a viszony vezetett, amelyet közvetle-nül a háboru kitörése után a párisi operabáz egyik ballerínájával kötött, akinek kedvéért a Tuileriák udvari papja a prelátusi violaszegélyű reverendát is levetette. Még az utóbbi években is lehetett látni hébe-hóba az öreg urat lovon a boulognei erdőben, — a Café de la Paix törzsvendégei pedig jól ismerték az őszhajú, beretvált arcú és mindig fekete ruhát viselő kis emberkét, aki minden dél-után két órakor pontosan megjelent. Sőt jól em-lékeztek arra is, hogy *Bauer* közvetlenül az egy-házi rendből való kilépése után hosszú szakállt növesztett, ami által finom és jelentős feje még inkább érvényesült törekény természetén. Az utolsó hiúsága, amely udvari karrierjéből rajta maradt, a becsületrend roztatója volt gomblyukában. *Bauer* már egészen el-feledték és csak 1899-ben, amikor nőül vette a 13-n-tebb emiltett ballerínát, emlékeztek meg ismét róla az emberek. *Bauer* a telet rendszeren Nizzában töltötte és gyakran történt meg a sétányokon az agg csá-szárnéval találkozott. *Eugénia* sohase szólította meg hajadni gyóntatóját, aki egy ballerina karján haladt el mellette, és *Bauer* is annyira tapintatos volt, hogy a fölismerés minden jele nélkül ment el *Napoleon* özvegye mellett.

— **Villamos elzárás.** Ma délután két óra táj-ban az egyik Upest felé haladó villamoskocsi a Váci-

körül 10-ik számú ház előtt elütötte *Tessler* Izsák 65 éves kolozsvári kereskedő. A vizsgálat kiderítette, hogy *Tessler* maga volt az oka a szerencsétlenségnek, mert vállalással nekiszaladt a külföldön is lassan haladó villamoskocsinak. Féltőtan szedték ki a kerekek alól s a Récezy tanár klinikájára vitték, ahol azonban hamarosan meghalt.

— A **kenyérdrágítók ellen.** Szokatlan tünetés színhelye volt ma a főváros. A munkások tüntető körmenetet rendeztek a kenyérszóra ellen, de ezáltal nem a Belváros palatársorai között, hanem a külváros bérkaszárnái között, hogy a munkátságok figyelmét felhívják a készülő veszedelemre. Az V. és VI. kerületi külterti munkások rendezték a tüntetést az Angyalpölde, ahol a külső váci-uti gyárak munkásai laknak. A gyülekezés a Huba-utca 20. számú ház előtt volt. Három órakor már kétezer munkás állt ott sorrendben s négy órakor, mikor a menet elindult, számközötte szaporodott. Elől egy nagy vörös táblát vittek ezzel a felirattal:

— *Világ munkásai egyesüljétek!*

A menet élén hatszáz munkáslány haladt, köztük a jata-gyári sztrájkoló kérésztagu küldöttsége.

— **Le a kenyérszórásokkal!** Le a csudába jutott fekete ördögökkel! — kiáltottak menetközben a Lehel-térre vonultak, ahol népgyűlés volt a következő napirenddel: 1. A kültek rendezése. 2. Kenyérdrágítás. 3. Politikai jogok. Az első pontra névbe határozatlan kimondták, hogy követelik a külte ki utak kiközvetését, játszóhelyet a gyermekeknek, egy dunai egy községi állandó fürdőt. E határozati javaslatot egy ötagu küldöttség fogja a polgármesternek átadni. A kenyérdrágításról és a politikai jogokról *Pelczéder* Ágoston beszélt, élesen megtagadva a beözönlő kongregációkat is. Kikelt a polgármester és a városi képviselőtestület ellen, amely összetett kezekkel nézi a kenyérszórások vakmerőségét. Másutt az új pékeket bírónbe vetnék, nálunk rendelkezést kapnak. A szocialista-párt küzdeni fog a kenyérszórások ellen és hiszi, hogy győzni fog. A gyűlés ezzel véget ért és a munkások csendben szétoszlottak.

— **Atléta-k a Niagara fölött.** Hogy a Niagara minő különös vonzerőt gyakorol, mint halálisan vakmerő tettek színhelye, azt ismét igazolja a következő eset: *Petersen* Ottó, a dán atléta-klub elnöke, már az utolsó előkészületeknél tart, hogy a legvakmerőbb bravúr elkövesse, amelyet a Niagara valaha látott. A vizesések fölött sodronyokteleit erősítettek meg, amelybe *Petersen* a fogaival fog belekapaszkodni, egyidejűleg pedig egy nyakára erősített bőrszámban egy embert visz át. A sodronyoktól valami henger-készülék segédmeivel megindul és a zúgó vizesések fölött átszállítja a két atlétát. Ugy hinnők hogy alig akad vakmerő, aki életét egy ember állkapocsának ilyen módon kiszolgáltatná; de a dolog másként áll. A dán atléta-klub vagy harminc tagja jelentkezett, de *Petersen* választása *Gaburg* Péterre esett, aki nemzetének egyik leghíresebb atlétája. Annnyira bizik *Petersen* sikerében, hogy még csak észbe se jut valami baleset lehetősége. Arra a kérdésre, hogy mit gondol, mennvi idő alatt juthat át ilyen módon a Niagara fölött *Petersen* azt felelte, hogy körülbelül hat perc alatt. Egyébiránt az ő nézete, hogy minden veszély nélkül való a vállalkozás. A dán klubban nagy fogadások történnék a sikert illetőleg. A kísérlet napján Amerika minden nagyobb városából külön vonatok fogják a közönséget a Niagarahoz szállítani, — és most még sokkal nagyobb közönségre számítanak, mint amikor *Wett* kapitány ott végzetes uszpróbatját tartotta.

— **Szerencsétlenség Ösbu-tárvában.** Ösbu-tárvában pár nap óta *D'Orville* testvérek tartanak háborzongató produkciót. A meeset tornyáról ugyanis a nő, akit tulajdonképpen *Gündl* Máriaának hívnak, egy kifeszített kötélen — fogaival tartva magát — ereszkedik alá egy osigán, magához kötve tartva a testvérét, *Gündl* Károlyt. A produkció már tegnap balesettel járt, úgy hogy *Gündl* Károly egy megütötte magát, hogy ma nem is léphetett fel. Ez a lakást azonban nővérét nem csüggesztette el s ma egyedül próbálkozott meg a veszedelmes produkcióval. Eleinte jól is ment a dolog, amint azonban a kötélt végéhez ért, a szíjj, amelyen fogaival tartotta magát, elszakadt s a szerencsétlen leány öt méter magasságból a földre zuhant. Esméletlen állapotban vitték a mentők a Rókus-kórházba, ahol az orvosok agygrázkódás tüneteit konstataáltak nála. A vizsgálat továbbfolyik annak kiderítésé végett, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— **A nyomorúság áldozata.** Tegnap az Abbázia-kávéházban egy elegánsan öltözött fiatal embert fogtak el, akit kabátlopáson értek. A főkapitányságon kiderült hogy a megfelyvedett ember *Vogel* Károly győri születésű 33 éves építész, aki már hosszabb idő óta noma nélkül van. Se kenyere, se lakása nem volt. Ement tehát az Abbázia-kávéházba, ahová mérnökök szoktak járni, hogy azoktól segítséget kérjen. Végő kétségbeesésében kabátlopásra vetemedett. A rendőrség letartóztatta.

Rákóczi napja Kolozsváron.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Kolozsvár, május 24.

A *Rákóczi-ünnepélyek* zavarlanul szép tavaszi időben nagy lelkesedés mellett folytak le. Az ünnepély már szombaton este kezdődött meg a város kivilágításával. Ugyanekkor a városi zeneegyesület és a tüzoltók zenekara körzenét adott az egész városban. Május 24-én a házak lobogódszít öltöttek. A főter nemzeti színű zászlókon kívül Rákóczi színeivel, hatalmas árbockról lengedező piros-letekkel lobogókkal volt díszítve. Reggel istentisztelet volt az egyes templomokban és ezek során megemlékezés történt Rákócziról is. A főter római-katolikus templomban 1/9 órakor ünnepi mise volt Rákóczi lelküdvéért. A szertartást *Biró* Béla apátplébános vezette a kolozsvári dalkör közreműködésével. Délelőtt 10 órakor Kolozsvár város díszközgyűlést tartott *Béldy* Ákos főispán elnöke alatt, akit *Svavcsina* polgármester megnyitó beszéde után küldöttség hívott meg. Gróf *Béldy* megnyitó beszédét mondott, amelyet a király és haza éltetésével végzett. A díszközgyűlésen képviselve volt az egyetem, a királyi tábla, számos testület, egyesület, fiatalok stb. Dr. *Márki* Sándor egyetemi tanár emlékbeszédet mondott, amelyet percekig tartó tapsal fogadtak. A tanács előterjesztését *II. Rákóczi Ferenc* hamvainak hazaszállítására *Fekete* Béla tanácsos terjesztette elő. Az előterjesztést bár *Feilitzsch* Artur, *Tutsek* Sándor és *Boross* bizottsági tagok hatásos beszédei után egyhangú lelkesedéssel elfogadták.

Féltzik a vármegyeház nagy dísztermében matiné volt. A díszterem szufolóság megtelt előkelő közönséggel. A matiné tárgyatnyitányal kezdtek, amelyet *Kollár* Viktor adott elő vonóségyes kísérettel. Ezután *Márkus* Emilia elszavalt *Harsányi* Kálmánnak *Rodostói árnyak* című nagyhatású költeményét. A szavalt után *Szávay* Gyula adta elő *Vitazi ének II. Rákóczi Ferenről* című szép költeményét. Ugy *Márkus* Emilia, mint *Szávay* előadását óriási tapsviharral honorálta az ünnepő közönség. Ezenkívül *Vécsey* Géza, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja kurucnótákat adott elő, majd pedig *Kiss* Menyhért, a kolozsvári fogballgatók segítő-egyesületének elnöke olvasta fel *Rákóczi-Beresényi* című értekezését. Végül *Stephánides* Károly, a kolozsvári Nemzeti Színház zenekarának karmestere magyar nótákat adott elő zongorán.

Dében a *Mátyás-szobor* előtt folyt le az ünnep egyik igen hatásos része. A Szózat eléneklése után *Kun* Béla a kolozsvári Rákóczi-bizottság elnöke szép megnyitó beszédet mondott majd *Hock* János orszákviseelő mondotta el a gyönyörű ünnepi beszédét. A többszer ízből álló közönség lelkesen megjelentette a szónokot. Azután a vasuti daleylet régi magyar dalokat adott elő, mire *Melha* Tibor mondott ünnepi beszédét a budapesti egyetemi polgárság nevében. Az ünnepet a tüzoltók zenekara által előadott Himnusz rekesztette be.

Délután 4 órakor az egyetem aulájában az egyetemi polgárság díszközgyűlést tartott, amelyen jelen voltak az egyetemi tanárok, az ifjúság csaknem teljes számban és nagyszámú ünnepő közönség. Dr. *Apáthy* István prodékán az egyetemi tanács nevében nagyhatású megnyitó beszédet mondott, amelyben a fiatal-ságot óva intette a politikától, de egyszersmind lelkesítette a nemzeti idálokért. A tetszéssel fogadott beszéd után *Bedőházy* János orsz. képviselő mondott ünnepi beszédet, amelyet több ízben szakított félbe a tetszészaj. Végül *Benke* Antal, az egyetemi kör elnöke előterjesztette határozati javaslatát, amely szerint Rákóczi dicsőséges emléke jegyzőkönyvben megörökíttessék és az eről kiállítandó okmány az egyetem levéltárvában helyeztessék el; továbbá intéztessek felirat az országgyűléshez Rákóczi hamvainak a nemzet költségén való hazaszállítására. A határozati javaslatot az egyes karok ifjúsága nevében ezek kiküldötöi szólaltak fel. A határozati javaslatot egyhangul elfogadták. Az ifjúság ekkor *Hock* Jánost kívánta hallani, akinek *Apáthy* elnök átadva a szót nagy hatással beszélt Rákóczi-ról. *Apáthy* elnök végül felolvastatta a beérkezett üdvözítő tavrakat. Nagy tetszéssel fogadták *Rákosi* Jenőnek és *Segevár* város polgármesterének üdvözítő üzenetét. Végül *Apáthy* elnök a magyarságból való összetartásra és egyesülésre buzdította az ifjúságot. Az ünnepélyen résztvettek, úgy mint az előbbi ünnepélyeken is, bár *Feilitzsch* Artur és *Rákosi* Viktor orsz. képviselők.

Az ünnepet a *Rákóczi-est* fejezte be a színházban, amelyet szufolóság megtöltött a közönség. A színházi zenekar által előadott *Kurucayitány* után (*Káldy* Gyula zeneműve) *Kuruc-körök* következtek, amely két részből állott. Az első kép kurucszapat bevonulása volt harcosnók kísérete mellett. A második kép: *Rákóczi üzenete Lengyelországból*. Kiküjtája a hírók 1703. május 22-én Huszt város piacán. Az

üzenetet, *Rákosi* Viktor művét óriási tetszés mellett adta elő *Thury* Elemér mint hírók. Ezután *Tóvölgyi* Margit, a kolozsvári Nemzeti tagja *Kun* Bélának „Rákóczi hamvai” című lelkes alkalmi költeményét szavaltta el nagy tetszés mellett. A következő szám eredeti kurucnóta volt, amelyet zongorakiséret mellett *Vécsey* Géza, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja énekelte el. Ezután kuruc és magyar dalok, *Káldy* Gyula szerzeményei következtek, melyeket *Török* Irma, a budapesti Nemzeti Színház tagja szavalt *Csikay* György és a zenekara kísérete mellett. *Rákosi* Viktor a kurucvilágból elbeszélést olvasott föl, zajos hatást kelte. Utána *R. Maróthy* Margit, *Szécsény* Györgynek Haj Rákóczi I. Beresényi és *Endrődy* Sándornak Rákóczi trombitája című versét szavaltta el. Azonkívül *Vécsey* Géza még kurucnótákat énekelte és végül a színházi zenekar a Rákóczi-induló játszotta el. Az előadás alatt a közönség állva énekte a Himnusz és a Szózatot a zenekar kísérete mellett.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Operaház.** A *blygg hollandi*nak vörösvitorlás hajóján köszöntött be ma este a Wagner-ciklus az Operaházba és vele egyidejűleg egy kiváló magyar tehetség: *Márkus* Dezső, az amsterdami operaház első karmestere, aki külföldi babérokkal megvakodva foglalta el helyét a karnagyi emelvényen, miután körülbelül annyi ideig volt távol hazánktól, mint a dalmú hóse a szárazföldről. Budapesti *Márkus* Dezsőt *Neumann* Angelo, a nagy tehetségek szerencsés Kolumbusza vitte el Prágába, ebbe a tekintélyes zenei fővárosba, ahol a fiatal magyar művész a legmagasabb főladoatok sikeres megoldásával messzehangzó dicsőséget szerzett. Legutóbb Amsterdamban működött, mint az ottani operaház első karnagya, hogy milyen eredménnyel, azt gyakran regisztrálhatta a magyar sajtó is az amsterdami újságok magasztaló bírálati alapján. Hogy *Márkus* Dezső teljes mértékben való erre az elismerésre, azt ma este mint hazájának vendége fényesen bizonyította be *A blygg hollandi* partitúrája előtt. Feszült figyelemmel és halálisan csendben — ami Operaházunkban ritka eset — hallgatták végig a nyitányt: a karnagy domináló egyénisége rögtön hatalmasba kerítette a közönséget. *Márkus* Dezső valóban művészi egyéniség, aki tudatos erővel játszik a, hangszerek hangszerén: a zenekaron. A dugdagad színezés és meleg plasztika, amely már a zúgó tapsal fogadott nyitány tolmácsolásában érvényesült, élettel töltötte be az egész drámát. Ebben a kézben a vezénypálca nemcsak időjelző és ütemvágó automata, hanem kielező szava egy heves temperamentumnak, amely akaratát kényszerítőn közömbi tudja. Elragadó lendülete pedig mélységes muzsikáltság és alapos tudás oszlopaín nyugszik. A legnagyobb érdeklődés tekintünk *Márkus* Dezső további vendégszereplése elé. — *Beck* Vilmos a címszerepben művészi elmélyedésének örvendelme jeleit mutatta. Az ambiciózus és ernyedetlen szorgalmu énekes látható eredménnyel dolgozik azon, hogy alakítását egyre élesebb körvonalakkal és bensőségebb tartalommal lássa el. Organuma pedig, amelynek jelleme a bőszi szerepkörre utalja, mintha nyerne erőben és kitartásban. — Sentát *W. Krammer* Teréz asszony énekelte, aki — úgy látszik — még mindig nem heverte ki teljesen indiszpozícióját. Ábrázolás dolgában mindig biztos rutinja érvényesült, de szerepének énekesítésben nem egyszer cserbehagyja. Erőszakolt, magas hangjai — pedig az énekesnő hangjának ereje a felső regiszterben van — nem egyszer szépség és nemesség híján voltak. *Szendrói* kitűnő Dalandó az énekes ismert kabinet-alakítása, amelyet gyakran méltattunk. *Gábor* a kormányos szerepében szép fejlődésről tett tenuságot. Uj volt *Bochnicek*, aki nemes előadással és kifogástalan magyarsággal énekelte Eriket. Kitűnők voltak a kórusok, mint rendszeren, amiért külön elismerés jár *Noszáda* Károlynak, a kiváló kargazgatónak. (G.)

MŰVÉSZET

□ **Iparművészeti pályázat.** A Magyar Iparművészeti Társulat a következő pályázatot hirdeti: 1. Terveztessek az ipari munkások jutalmazására szolgáló állami jutalmakkal együtt az illető iparosoknak kiadandó elismerő oklevél. 2. A terrajz sokszorosításra alkalmas legyen. 3. Kívántatik, hogy az oklevél rajzon a magyar állam jelképe feltűnjön a hely hagyandó a körülményekhez képest módosítható következő szöveg számára:

„N. N. (az iparág megnevezése) munkást x éven át kiváló szorgalommal és ügybuzgalommal teljesített

munkásságának és ez idő alatt tanúsított jó magaviseletének elismerésül állami jutalomban részesítem.

Kelt

N. N.

kereskedelmiügyi m. kir. miniszter.

Az oklevél alakjának (álló vagy fekvő formátum) megválasztása s a kidolgozása módja (szénrajz, tollrajz, aquarell stb.) a tervezőtől függ. 4. A pályázaton csakis magyar állampolgár vehet részt. 5. Pályázni lehet névalírással vagy jelölés levéllel. 6. A pályázat 1903. évi augusztus hó 31-én, déli 12 órakor jár le. 7. A pályaműveket a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (Ühli-ut 33—37. sz.) kell beküldeni. 8. A jogos művészi igényeknek s a fentírt feltételeknek mindenben megfelelő pályaművek díjazására két díj áll rendelkezésre. I. díj 400 korona, II. díj 200 korona. Ennek fejében a kereskedelmiügyi miniszterumra száll a jutalmazott művek tulajdonjoga, beleértve a korlátlan sokszorosítási jogot is.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Verseik. Egy halom verskötet van előttünk. Van köztük olyan is, amelyben nem találunk nevetéses ügytelenségeket, de ez a negatív érdem nem nagy érdem. A legérdekesebb kétségkívül a *Nefelets* című kötet; szerzője *Körmenay Sándor*, aki csak üres óráiban versei, máskülönben pedig szabadságot folytat. Tanulástól el nem fáradt, szívéből az érzések természetesen könnyűséggel szöknek dalba; nem egy versében bizonyos vezerszűletet filozófiai emelkedettséget áruul el. Az elbírálás normáját 6 maga jelöli meg:

Akinek majd kezébe jut,
Ne tegye le olvasatlan,
Visszhangot ver tán szívében
Egy elhangzott régi dallam?

Ne sajnálja fáradságát, —
Bár csak gyenge írka-írka.
Ne felejtse: csak egyszerű
Szabólgény, aki írta.

Mindenestre érdemes arra, hogy elolvassák. Egyszerűségükben frissnek a *Varságh* János verseit (Ibolyák.) Formái melodikusak. sőt szellemes pontire is akadunk néha itt-ott. Komoly páthosz emeli ki *Nagy Lajos* verseit. *Borsos István* költete (Csönd) puritán érzéseknek puritán kifejezése, de minden önálló kvalitás nélkül. *Rankai György*, *Sugár József*, *Vissnyowsky Rezső* és *Fallos Alfréd* versei többé-kevésbé gyengék.

Az ember. Ilyen címmel *Jobbágy Miklósné* regényt bocsátott közre, melyben finom kézzel bontogatja az emberi lélek szövevényeit. Az idealizmus igényében tünnek föl előtte az élet problémái. A szerelmet bizonyos romantikus zónacokkal vonja be és szeretettel mutat rá a nehezebb részre. Könyvének minden lapjáról derült élettelőség, behizelgő optimizmus sugárzik felénk és e harmóniát semmi élethezag elégedetlenség vagy keserűség nem zavarja. Alakjait változatos fantáziával, a mellett öntudatos megfigyeléssel állítja be egy fordulatokban bővelkedő történetbe, mely arányos fokozatokban kelti föl az érdeklődést. Stílusa nyugodt egyszerűséggel, minden próza nélkül gördül, szóval, kellemes olvasmány *Jobbágy Miklósné* ez a regénye.

Az új helyesírás. A helyesírás reformja iránti általános érdeklődés bizonyítéka, hogy néhány hét alatt második kiadást ért *Simonyi Zsigmond* füzetje: *Az új helyesírás szövege és rövid magyarázata bővített szójegyzékkel.* A szerző e füzetben közli a hivatalos szöveget, de a rövidre fogott hivatalos szabályokat tudományos és mégis könnyen érthető magyarázatokkal egészíti ki és ezekben mindenütt tanulságos adatokat közöl a helyesírásnak történeti fejlődéséről s a nyelvészeknek az írással való hatásától. A bevezetésben elmondja helyesírásunknak egész történetét a 19. században s itt számot ad a most életbe léptetett javítások és egyszerűsítések előzményeiről és akadályairól. A szójegyzéket számos szóval kiegészítette, amelynek írási módja kétséges, úgy hogy jelenleg ez a legteljesebb magyar helyesírás szótár. A könyvecske érdekes tartalmával már eddig is igen hasznosnak bizonyult nemcsak a tanulóknak és a tanítóknak, hanem minden művelt magyar olvasóira nézve. Ara egy korona, kötve másfél korona.

EGYESÜLETEK

(A Magántársviselők Országos Nyugdíj-Egyesülete) vasárnap délelőtt tíz órakor tartotta az újvárosi háza közgyűlést termében *Weisz Berthold* udvari tanácsos elnöke alatt kilencedik évi rendes közgyűlést. Az elnöki megnyitót után *Meisel Gusztáv* ügyvezető-igazgató terjesztette elő az 1902. évi működéséről szóló igazgatósági jelentést, mely kiemeli, hogy a lefolyt évben a tagok száma 227 rendes, 5 alapító taggal gyarapodott s így az 1901. év végén 1801 rendes és 38 alapító tagja volt az egyesületnek. Az

1902. évi új biztosítások összege 435.770 K., az 1901. év végével fennállott biztosítások összege 3 133 820 K. volt. Az egyesület a múlt évben megvette a Kerespesi ut és Szövetség-utca sarkán levő háromemeletes bérbházat 620.000 K. vételáron. Az igazgatóság jelentést, valamint *Teichner Arnold* felügyelő-bizottsági elnök által előterjesztett felügyelő-bizottsági jelentést a közgyűlés elfogadta. Végül a választásokat ejtették meg.

(A Magyar Háztartási Iskola-Egyesület) ma délelőtt tartotta évi közgyűlést *Dániel Ernőné* báróné elnöke alatt. *Dr. Kell József* titkár jelentése szerint az iskolaév folyamán a délelőtti tanfolyamra 47, az esti tanfolyamra ugyancsak 47, a varró-kurzusra 24, a szakácsnő-kurzusra 28 nő volt beiratkozva. A pénztáros jelentése szerint az egyesületnek tavaly 15.788 korona bevétele és 15.671 korona kiadása volt; vagyona 16.384 korona. A közgyűlés a jelentést és számadásokat jóváhagyta s a felmentvenyt minden irányban megadta. Elfogadta ezután a közgyűlés *Dr. Messinger Simon*nak azt az indítványát, hogy az egyesület a munkáséletről háztartási ismereteket kibővítsen a gyári részekre és a jövőre a fiókintézetet, amelynek támogatására felhívja a gyárosokat. Végül kiegészítették a választmányt.

(Az Országos Nemzeti Szövetség) vasárnap délelőtt tartotta a közgyűlést a vármegyeháza dísztermében *Bujanovics Sándor* elnöklése mellett. Ott voltak: *Rákosi Jenő*, *Balás Árpád*, *Gyulay Béla* és mások.

Az elnök rövid megnyitóját után *Zseny József* társelnök tartott fölvilágosítást az amerikai kiküldetéséről. Elmondja a küldött zászló történetét, mely zászlónak eszméje akkor született meg, amikor az amerikai magyarok 1901-ben nagyböjti üzenetet küldtek a Vörösmarty-szoborra. Megemlíti az utóból, hogy Rotterdamból átrándult az öreg Krügerhez, aki a boerok és magyarok szabadságharc között sok közös vonásról emlékezett meg. Megemlékezett *Zseny József* a fölvilágosításban arról a hallatlan igazságról, amelyet a pánszlávok a magyar zászló ellen tolytattak, úgy, hogy e miatt nagy vádat is kellett fi.etni a zászló és a podgyász után. *Zseny meglátogatta* az ünnepségek után az amerikai magyar telepeket és küzdött a pánszlávok igaztása ellen. Mindenféle lelkesedéssel fogadták, mert az amerikai magyarok hazaszeretete megnató és csodálatraméltó. Végül megemlíttette, hogy az amerikai magyarok mozgalmat indítottak az iránt, hogy *Budapestben jöjdelítáják Washington szobrát.*

Az érdekes előadást mindvégig figyelemmel hallgatta a közönség s aztán az egyesület ügyeit intézték el.

SPORT

Football. A labdarúgásnak ma érdekesítő napja volt. A *Ferencvárosi Torna Klub* soroksári-utj pályáján bajnoki mérkőzésben legyőzte a *Törökös Sport-Egyesület* csapatát. Az eredmény 8:1 goal. E gőzelemmel a F. T. K. 11 ponttal az 1903. évi labdarúgó bajnokság tavaszi fordulójának első helyétzerje lett. A műlenáris verseny pályán sok is volt a jóból. Délután 8 órakor a *Magyar Uszó-Egyesület* és *Postás-csapat* II-ik csapatai küzdöttek. M. U. E. győz 5:0 goalal.

A második csapatok mérkőzését az első küzdelme követte. A M. U. E. I. támad s goalt ért el. Innen kezdve a Postások poslamunkának tekintik a matohet és gyors egymásutánban 3 goalt küldenek az Uszók kapujába — bérmentre, melyet a második félidőben meg kettő követ. A végeredmény 5:1 a Postások javára.

Majd a *Budapesti Torna Klub* és *Magyar Testgyakorlók* jelentek meg a porondon. Ez a szövetség serleg selejztő mérkőzése volt. De a B. T. K. multkor legyőzésén nem tudott revancheot venni, mert az eredmény 0:0, eldöntetlen s a csapatok csüörtörök délután újra mérkőzöttek. A játék magas színvonalon állott és faire volt.

Ujpestnek sporteseménye volt az *Ujpesti Torna-Egyet* új szunyogszigeti palotájának felavatása, melyre a ívárosból is sokan kirándultak. Ez ünnepi megnyitást díszorna követte, melynek főpontja az *ujpesti és a Muegyetemi Football Club* mérkőzése. A győztes természetesen a jelenleg legjobb magyar csapatnak tekinthető M. F. C. lett, mely nem annyira győzni, mint azért ment ki Ujpestre, hogy ott bemutassa szép játékát. Ez ugyan a homokos talajban nem igen sikerült, de azért játszva nyert 3:1 goalal. A müegyetemiek csapata nem volt teljes, 3 tartalékkal játszott.

Poló-meeting: Ma volt a poló-meeting legutolsó és legérdekesebb napja, mely erős küzdelem után a magyarok győzelmével végződött. A hölgyek jádjárt lojt ma a küzdelem 80 percen át. A hamburgiak csapata a játék elején erősen tartotta magát és 4 goalt csinált, míg a magyarok 1-et. A játék közepén és végén azonban a magyarok csapata kereskedett feül, úgy hogy a játék végén 7 goalal győztek 4 ellen.

A hölgyek díját tehát 3 goalal a magyarok nyerték el, mely a Poló klub tulajdonát képezi egy

évig. A győztes csapat tagjai a poló iránt érdeklődő hölgyektől egy-egy ezüstkegyhet kaptak emlékül. A poló-matohban részt vettek a hamburgiak részéről *Behrens W.*, *Hasperg H.*, *Müller Doan* és *Traun O.*, a budapestiek részéről *Ritch H.*, gróf *Sigray Antal*, gróf *Károlyi Lajos* és gróf *Andrássy Géza*. A poló-matoh után versenyverseny volt, melyben a Magyar Lovaregységlet tiszteletdíjért küzdöttek. Győztes lett *Hasperg H.*, kinek partnerje *Szechenyi Jotta* grófnő volt. A harmadik szám *papirfalverseny* volt, melyben 6000 méter lovagoltak a versenyzők. Első lett *Rohonczy Lőrinc*, az Urlovások Szövetségének tiszteletdíját nyerve el. A verseny negyedik száma *Fregoli-verseny* volt, amely nagyon tetszett a versenyen megjelent előkelő közönségnek. A győztesnek a Budapesti Poló-Klub tiszteletdíját adák. Első lett gróf *Károlyi Lajos*. A versenynek mindegyik száma a legjobban sikerült s nagyon ügyesen volt rendezve. A polomatohban győztes magyar csapatnak ugy a hamburgiak, mint a közönség lelkes ovációt rendezett.

Francia derby. Hatalmas meglepetéssel végződött ma délután a francia derby Chantillyben. A 100.000 frankos versenyt ugyanis az elhanyagolt *Ex Volta* nyerte meg *Quo Vadis* előtt, amely utóbbinak istállótára a nagy favorit *Vincius* helyzetlenül futott. A részletes eredmény a következő:

Prix de Jockey-Club. (Franciaderby.) Díj 100.000 frank, távolság 2400 méter. Comte H. de Portales *Ex-Votoja* (Thorpe) első, Edmond Blanc Quo Vadisa második, báró *Rothschild* Vertsonneja harmadik. Azután *Typhon*, *Flambeau*, *Lavandier*, *Etang d'Or*, *Etna*, *John Bull*, *Nacarat*, *Avignon*, *Torquato Tasso*, *Vieux Paris*, *Vincius*. Totalizátor 10:690. Helyreogadások: I. 10:123, II. 10:30, III. 10:123.

Bécsi löversenyek.

Bécs, május 24.

A kanca-díj volt a mai nap chief evente, melynek érdekességet adott *Viglány* részvétele. A verseny eredménye azoknak adott igazat, akik *Viglányt* tartották a legjobb kancának, mert *Viglány* a legnagyobb könnyűséggel verte meg a pesti voks nyerőjét. Balcseset is volt az akadályversenyben, melyben a kis *Rozmaring* oly szerencsétlenül bukkott fel, hogy nyakát szegte. A versenyek kezdetekor esett az eső, de később kisütött a nap. A versenyek eredménye a következő:

I. Tribündij. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. Dreher A. *Ka Gallia* (Clemenson) és báró *Springer G.* *Casanovaja* (Lewis) holtversenyben elsők, gróf *Andrássy G.* *Gavallierja* (Russel) harmadik, azután *Mágnus*. Totalizátor: 10:10 és 14. Helyreogadások: I. 50:57 II. 50:59.

II. I. osztályú eladóverseny. Díj 4000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf *Andrássy G.* *Saluteja* (Spencer) első, *Blaskovich E.* *Parányja* (Van Dusen) második, *Szemere M.* *Columbiaja* (Bonta) harmadik; azután *Lassie*, *Cajetan*, *Aurelia*. Totalizátor: 10:19. Helyreogadások: I. 50:71, II. 50:125.

III. Osztárk kancadíj. Díj 30.000 korona. Távolság 2400 méter. *Blaskovich E.* *Viglányja* (Van Dusen) első, herceg *Taxis M.* *Balada* (Bonta) második, *Lederer S.* *Carte Blanche* (Adams) harmadik, Ezután: *Galante Bonapace*, *Cocain*. Totalizátor: 10:26. Helyreogadások: I. 50:58, II. 57.

IV. Kétóvesek versenye. Díj 3000 korona. Távolság 900 méter. Báró *Springer G.* *Fonokája* (Tural) első, gróf *Trauttmansdorff L.* *Toquadeje* (Krousil) második, *Dreher A.* *Zasznája* (Clemenson) harmadik. Azután: *Charmante*, *Borac*, *Füged*, *Tipp*, *Dece*. Totalizátor: 10:77. Helyreogadások: I. 50:113, II. 50:73, III. 50:140.

V. Eladók versenye. Díj 2000 korona. Távolság 1800 méter. Szemere M. *Tótovaja* (Bonta) első, Mr. *Burnett Maiseyja* (Slack) második, *Schossberger L.* *Nicheetteja* (Holmes) harmadik, azután *Cassandra*, *Cucius*, *Marineur*, *Gloria Légyótt*. Totalizátor: 10:28. Helyreogadások: I. 50:72, II. 50:87, III. 50:131.

VI. Nagy bécsi nyári akadályverseny. Díj 10.000 korona. Távolság 6400 méter. *Mauver V.* *Janisisteja* (Poole) első, gróf *Esterházy L.* *Gubernatorja* (Sinn) második, herceg *Auersperg F.* *Pizesse* (Williamson) harmadik. Azután: Mr. *John Rozmaring*. Totalizátor: 10:19. Helyreogadások: I. 60:61, II. 50:62.

VII. Handicap. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Thassy A.* *Figyelem*-je (Lewis) első, *Boross J.* *Thibet-je* (Cowman) második, lov. *Lederer S.* *Tiger-je* (Slack) harmadik, azután *Quid* *unc*, *Takaros*, *Rózsa Lili*, *Saville*, *Pityke*, *Michelle*, *Barátom*, *Jucheb*, *Pro gaiety*, *Fritzl*, *Caserta*. Totalizátor: 10:102. Helyreogadások: I. 60:209, II. 50:131, III. 50:368.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A janusi esküdtök. A budapesti büntetőtörvényszéken pénteken délelőtt sorsolták ki a janusi havi esküdtírákat. A kisorsolási bizottság elnöke *Zsitvay Leó* volt, tagjai a törvényszék bizottsági elnöke *Dr. Doleschall Alfréd* és dr. *Kramszta* Imre törvényszéki bírák. Az ügyvédséget dr. *Pataki Gyula* kir. ügyész képviselte, az ügyvédi kamara részéről dr. *Pollák Illés* volt jelen. *Rendes esküdtök* lettek: *Gerenday Béla* márványkereskedő, *Bengyel Zsigmond* kávész, *Gomperz Károly* kereskedő, *Vágó László* építész, *Schmidt György* vendéglős, *Gross Gyula* kereskedő, *Hachsch Albert* hűtéljuttalodnos, dr. *Yadassy Bertalan* ügyvéd, *Dvoracek Antal* hűtéljuttalodnos, dr. *Schneider Béla* ügyvéd, *Dávid Jenő* gyáros,

Ormai Mór háztulajdonos, Baranovics Béla hírlapíró, ifi. Atch Ferenc sörházigazgató, Balassy József nyug. honvédmegyei, Gebhardt József háztulajdonos, Frank Albert háztulajdonos, Esztergár László múzeumi asszisztens, Frigessy Mór biztosítási hivatalnok, Balázs Ferenc gépészmérnök, Mérey Gyula festékkereskedő, Okos László fényképész, Eberling József nagykereskedő, Handelsmann Arnold üvegkereskedő, Gack Károly háztulajdonos, Gatten David tőkés, Baumhorn Lipót műépítész, Dvorzák János nyugalmazott lelkész, Neger Adolf háztulajdonos és Püspöky György háztulajdonos. Pótküldtek lettek: Szabó Gyula mérnök, Zoltán Ponzráo földhitelezési osztályfőnök, Gundel János vendéglős, Halász Miklós kereskedő, Magaziner David bányász, Radó Ernő János kőkereskedő, Grossmann Ede lakatos, Haltyasi Zoltán lakatos, Rózer János iskolagazgató és dr. Miklósi Henrik váltóleszámláló.

Nyitlér.

MEDICO-MECHANIKAI INTÉZETEMBEN

(mód. Zander) Buziásfürdő.

Szivbetegeknek nauchim (Schott-féle) gyógymóddal való kezelését és négyéveszt gyakorlatomat május hó 15-én újabb megkezdem.

Dr. Mahler.

Ideán május 1-től szep. végéig. Gyógyeszközök: Aleszkis-muriatikus források, szarv, stenizált tej (szarv táplálás), hely-, fény- és gyógy-inhaláció, forrasztószekélyek, magnókamrákban, pneumatika kamrák, szénasav, acél- és pezsgőtartók. Hilegvin gyógyfürdő.

LEICHENBERG

Javalt: Gőgebetegségek, légző- és emésztőszervi bajok, vérzegényesség stb. Ellenjavallat: Aszkóz. — Prospektus és fényvilágítás ingyen. — Lakás és kócszentelés a gyógyfürdő igazgatóságánál, Gleichenberg. 187

Minden külön értesítés helyett.

Özv. Heidelberg Mórné, szül. Csillag Cornelia, ugy a saját, mint **Loppya Ilona,** férjezett **Popper István** és veje **Popper István,** és ezek gyermekei: **Ida,** férjezett **budai dr. Goldberger Leóné,** ennek férje **budai dr. Goldberger Leóné; Miklós, Béla, Regina, Lajos és Gábor,** valamint az összes rokonság nevében **nyilvánommal jelentik,** hogy forrón szeretett férje a legjobb apa, nagypapa és rokon

Heidelberg Mór

ÚR

életének 70-ik, boldog házasságának 39-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A megboldogult földi maradványával tolvá hó 25-én d. n. 4/2-órakor fogznak a gyszaházban (Kertész utca 41.) a keresési uti izr. temetőbe örök nyugalomra helyeztetni.

Koszorúk mellözését kérjük.

(Az e rovat alatt közlőeknek sem tartalmáért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Bécs, május 24. **Kobus** tábornagya, a zágrábi 13. hadtest parancsnoka, ma nevével együtt ideérkezett.

Madrid, május 24. **Henrik** porosz herceg tegnap este Vigóból Madridba utazott. A pátvandaron a polgári és katonai hatóságok tejei fogadták. A herceget katonai tisztelgésben részesítették.

San-Domingo, május 24. Véres ütközetben küzdelemmel győzték le azokat a felkelőket, kik a santiago arzenált felrobbantották. A halottak közt találtak **Dionisio Trias** tábornokot. Sok sebesült maradt a küzdőtérén.

Pelletan beszéde.

Páris, május 24. A kiszolgált tengerészek ma este tartott 200 területű diszlokációján **Pelletan** tengerészügyi miniszter beszédet mondott, melyben azt mondta: Döntő kísérletek híján a nemzeti védekezés kérdése mind rejtélyesebbé válik. Lehetséges, hogy valamely tengeri hatalmat általában igen hatalmasnak tartanak, míg az a valóságban az inferioritás állapotában van, mert még senki sem látott új

jezgye a miniszter, hogy szavait félre ne magyarázzák, azt is ki kell jelentenie, hogy Angliával szemben nagy csodálattal viseltetik és nagy szerencsétlenség volna a humanitásnak ha Franciaország e nagy munkatársát valami akadályozná a civilizációt elősegítő munkálkodásában.

Tüntetések Párisban.

Páris, május 24. Egy katolikus gyűlés után **Marc Sarguier,** a **Revue Sillon** igazgatója, ki több katolikus társaságban volt, összevezetett a Boulevard Kaspailban egy szocialista csoporttal, amely ellentüntetéseket rendezett. Cívakodás közben kövek és vasdarabok röpöktek, sőt revolverlövések is történtek. Egy rendőrbiztos és egy rendőrhivatalnok megsebesült, több letartóztatás is volt.

Páris, május 24. Az 1871. évi federáltaknak a **Père la Chaise** temetőben évenként rendezett tüntetése ma délután komoly incidens nélkül folyt le. Csak néhány kiáltás hangzott fel. A rendőrség szigorú intézkedéseket tett. A temetőt katonaság szállta meg. A temetőből távozva, egy, kis csoport két közelben lévő templomba ment. Midőn azonban látta, hogy a templomokat a rendőrség megszállta, szétszözlött. A tüntetés folyamán 12 embert letartóztattak, de később ismét szabadon bocsátották őket.

A forrongó Balkán.

Konstantinápoly, május 24. Ma a Szalonikiból jövő vonattal 34 sebesült, köztük 1 katonatiszt érkezett ide. Utóbbi időben sem a portához, sem azokhoz a követésekhez, melyeknek van Monastirban konzulátusuk, nem érkeztek hírek bandákkal való komolyabb összeütközésekről. Ebből arra következtek, hogy a bandák izeime a monastiri vilajetben is szünetlőben vannak. Ma azonban ismét kedvezőtlenebb jelentések érkeztek. Szerdán éjjel a Monastirból 8 kilométernyire éjszakra fekvő Malaban összeütközés történt a csapatok és egy 13 főnyi bolgár banda között, melyet megsemmisítettek. Ezenkívül megölték négy *yalubeli* lakost, kik a bandához csatlakoztak és két *yalubeli* nőt. Az ágyulövések 14 házat szétromboltak. A csapatok három halottat vesztek és sok a sebesült. Az ágyulövések dörgése némi nyugtalanságot keltett Monastirban. A konzuli testület még mindig nyugtalanított jelzi a helyzetet a monastiri vilajetben, a bandák izeimeit továbbtartónak jellemzi.

Konstantinápoly, május 24. Az exarkátus mitsem tud a bécsi török nagykövetnek a díbrei bolgár püspökre vonatkozó jelentéséről. Az exarkátus eddig nem kapott erre vonatkozó értesítést a kultuszminisztertől sem. Az említett **Kosma** püspök, ki beteg volt és akit rendkívül félték embernek ismerni, ősz óta nincs Díbreben, hanem a Kolsevtől 8 kilométernyire délnyugatra fekvő Precista kolostorban. A porta panaszt emelt az exarbatunál **Monsignore Hilarión** newropiki bolgár püspök ellen, ki bír szerint 6000 frankot küldött Szófiába. Azt hiszik, hogy az összeget a bizottságnak szánta. A panasz továbbá arról szól, hogy a püspök a patriarkisták ellen szónokolt. Az exarkátus igazolni tudta, hogy a vádak alaptalán valók, de kénytelen volt **Sajev** lelkésztrazgi vikáriusát állásától elmozdítani. Ez a lelkész ugyanis rokona annak a **Sajev** bolgár katonatisztnek, ki mint egy banda főnöke esett el. Avval gyanúsították, hogy a bizottságok izeimeit támogatja. Adrianopolból érkezett jelentések szerint az adrianopoli kerületben számos házkutatást tartottak, 6 faluban találtak fegyvereket. Néhány lakót, köztük papokat és tanítókat letartóztattak, miért is több falu férfiakossága menekült. Ennek oly nagy kárát vallja a mezőgazdaság, hogy ha ez az állapot soká tart, inségtől lehet tartani. Az Adrianopolistól délre fekvő **Urli** vasúállomásnál megöltek egy 12 tagu bandát és 2 oszót.

Róma május 24. Délelőtti meetinget tartotta a **Theatro Adriánóban** az örmények és macedónok javára, amelyen mintegy 2000 személy vett részt. Többen szónokoltak, így **Anatole France** is. Napirendet fogadtak el, amelyben az örmények és macedónok iránt érzett rokonszenven jutott kifejezésre.

KÖZGAZDASÁG

A tőzsde új főtítikára. **Félegyházy** Ágost, a budapesti áru- és értéktőzsde főtítikára nyugalmába ment és utódául dr. **Köny** Vilmos fővárosi ügyvédet neveztek ki, aki már legközelebb átvesszi új hivatalát.

A Kisparosok Országos Nyugdíjgyűlése. A képviselőház egyik minapi ülésén interpelláció tétetett a belügyminiszterhez a Kisparosok Országos Rokkant- és Nyugdíjgyűlésének illetve szövetkezetének működése tárgyában. Egy félhivatalos most ez ügyben megbízható helyről a következő információt adja közre.

A szóbanfoglalt intézet először egyleti alapon

8-ikán felterjesztette a belügyminiszterhez jóváhagyás végett de célját nem érthette el, hanem a vezetőség utasított, hogy szövetkezeti alapon megalakulván, alapszabályait a kereskedelmi törvényszéknél cégjegyzébe való bevezetés végett mutassa be. Az egyület mégis a szövetkezeti cégjegyzékbe nélkül fejtette ki nemcsak a főváros területére, hanem az ország minden vidékére kiterjedő tevékenységét, s konstátaltatott egyrészt hogy a hatóságot állításával megterveszti és félrevezeli, másrészt pedig előkelő férfiak nevét (**Berzevici** Albert és **Thék** Endre) azok engedélye és megkördése nélkül hangzatos felhívásaira kinyomatta és így mások nevével is visszaélt iparkodott minél több tagot gyűjteni; a belügyminiszterum saját közveit kiűdítte ki, meggyőződést szerzeni az egyület működéséről.

E célból **Vasárhegyi** Gyula min. segédtitkár a számvetés és az előjárás egy-egy tagjával a helyszínen megártotta a vizsgálatot, amelynek során a kiküldött bizottság megállapította:

1. hogy az egylet az alapszabályok megerősítésének megtagadása dacára működött, kezdetben egyleti, később szövetkezeti alapon; 2. hogy az egylet mint szövetkezet cégjegyzébe nem volt, hanem cégbejegyzése mint „kisparosok együlete mint szövetkezet” címmel a budapesti kereskedelmi törvényszéknél csak folyamatosan van; 3-or egy egyleti, mint szövetkezeti alapon történt működése alatt ugy ügyvitelre, mint pénzkezelésre a legnagyobb mértékben rendetlen és szabálytalan, az egylet segélyalapjainak vagyona előbb 156.634, később 598.725 koronában van taggyűjtő felhívásain feltüntetve s ezzel szemben pénztári könyvei csupán 7933 korona vagyonot mutatnak ki; 4. az egylet vezetője **Ligeti** Imre egy személyben intézi az egylet, illetve szövetkezet összes ügyeit, ő az igazgató, elnök, pénztárnok, titkár és önmagának utalványoz ki összegeket munkadíj címén, nyugtadás nélkül, az egylet, illetve szövetkezet készpénzét zsebében tartja és számos váltóra kölcsönt vett az intézőtől; 5. a felhívásokban az alapszabályok láttamozását megtagadta belügyminiszteri rendeletet a valóságtól eltérőleg olyképp nyomatta le, hogy alkalmas arra, hogy a közönséget tévedésbe ejtse abban a tekintetben, mintha az egylet működésének törvényes alapja, a belügyminiszteri jóváhagyás, megvolna, jölehet az alapszabályokat a belügyminisztérium elutasította.

Dacára e súlyosabb beszámítás alá eső működésnek a belügyminiszteri kiküldött az egylet ellen nyomban a további működés beszüntetése érdekében erőlyesebb intézkedéseket nem tehetett, mivel Ligeti igazgató a törvényeknek egy részével igazolta a cégbejegyzés folyamatban levő megvédését.

A belügyminiszter azonban szükségesnek találta, hogy a szövetkezetek felügyeleti és ellenőrzési joggal bíró kereskedelmi törvényszék a szövetkezetek fenti működéséről hivatalos tudomást szerezzen s e végből a nevezett törvényszék elnökét értesítette, a vizsgálat eredményéről megkeresve őt, hogy a szövetkezetek jogyalmában lévő cégjegyzését, amennyiben arra a törvényszék is elegendő törvényes alapot lát fenntartani, tagadja meg, illetőleg függeszse fel, továbbá tekintettel a tapasztalt jogtalan működésre és szabálytalanságokra, az illetékes hatóság útján tartandó részletes vizsgálat alapján a szövetkezet működésének beszüntetése iránt szükségesnek találja további intézkedéseket saját hatáskörében haladéktalanul tegye meg.

A kőbányai gőztéglagyár r.-t. vasárnap délelőtt tartotta a közgyűlést, **Geiger** Zsigmond elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentése kiemeli, hogy a kereskedelem és ipar terén a viszonyok továbbra is a lehető legrosszabbak voltak s ezzel kapcsolatosan a vállalkozó- és építőkedv teljesen szünetelt és az a segélykérés sem valósult meg, amelyet a főváros és az állam kiállításba helyezett. Ezeknek a körülményeknek tulajdonítható, hogy a gyár a lefolyt füzletében csak 7-8 millió különféle téglát gyártott s csak 113 milliót adhatott el. De vannak olyan tünetek is, amelyek bizalmat adnak a jövőre nézve; ezek közt nagyobb tényező az, hogy a központi téglafabrikáló iroda egységesebb és szilárdabb alapokra van tekintve s ezzel lehetségessé vált az ár-lerontás megakadályozása. Az is megállapítható, hogy az utóbbi időben az építőkedv emelkedett és végre-valahára az állami és egyéb nagyobb investíciók is meg fognak valósulni. Így tehát a jobb idők bekövetkezése joggal várható. A mult üzletév tiszta nyeresége 46.915 korona 03 fillér, amelyből **résztvényeseknek 16 koronát** fizetnek ki, június hó elsőjétől. A társaság pénztáránál vagy a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál. A jelentést a közgyűlés tudomásul vette, a főmentványt megadta és dr. **Kelen** József indítványára köszönetet mondott a vezetőségnek de különösen **Bálint** Sándor vezérigazgatónak a súlyos viszonyok közepette is elért szép eredményekért.

Vetőmagvak (**Mauthner** Ödön tudósítása.) A kereslet folyton csökken és főleg takarmányrépamagra és tengerre szoritkozik; ez utóbbi azonban már szintén fogytán van. Több helyről az utolsó órában erős éjjeli fagyokat jeleznek s hogy mily hatással lesz ezen körülmény a jövő heti magforgalomra, az a legközelebbi napokban majd elvárni. **Vörösheregam.** A még fennmaradt készletek már jóformán elfogytak. Amerikából azonban már ajánlanak heremagot ózsi szállásra. **Lucerna.** A kereslet igen gyér. **Takarmányrépamag.** A nagy szükséglet következtében még tetemes rendelések érkeznek meg, melyek a lehető leggyorsabban intézendők el; ugyanez áll a tengerre is a **muharag cillagfirt, seradella, spergula és jobánka** jogyalma épp olyan, mint a tavalyi év ugyanezen időszakában. **Jegyzések nyersárúért** 50 kilónként Budapestre: **Löhre** 74.—78.—K., **Lucerna** 55.—60.—K., **impregnált répamag** faj szerint 35.—48.—K. **Répamag** kereskedelmi áru 27.—44.—K., **muharag** 8.—9.—K.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza.

M. J. Keresztur. A levelében említett fórum — nagy velük — igazságon fog itélni. Az illető ur ügyelmét szívesen felhívjuk az ügyre.

L. M. Budapest. Pilvax a neve. — S. S. Baksa. I. A pénzügyminiszter hétfőn délután fogad. 2. Természetes, hogy a miniszterhivatalban. — Önkéntes. Az önkéntességért január vagy február hónapjában az illetékes járási tisztviselőhöz (szolgabíró, polgármester, törvényhatósági joggal bíró városokon a katona-ügyek előadója) kell a folyamodást benyújtani, vagy legkésőbb a főszerezős idején, az orvosi vizsgálat előtt, a sorozó-bizottság elnökének átadni. A folyamodásban meg kell nevezni a csapatotest, hogy minő minőségben kíván szolgálni, (katona-állományban, vagy mint orvos, gyógyszerész és állatorvos); a maga, vagy az állam költségén kíván-e szolgálni, mikor akarja a tényleges szolgálatot megkezdeni s nem óhajt-e esetleg a honvédségnél szolgálni. A folyamodás mellékletei: a) belépő bizonyítvány; b) a tudományos képzettséget igazoló bizonyítvány; apai beleegyező nyilatkozat (csak önként belépőknek szükséges); apai kötelező nyilatkozat, ha a maga költségén akar szolgálni, ha pedig az állam költségén, akkor még szegénység bizonyítványt, családi-öröklési és erkölcsi bizonyítványt is kell mellékelni. Ha nem illetékes helyen kívánja magát soroztatni: kérvényben azt is említsen meg, hogy hol. — Póstyán-fürdő. Az Országos Iparégyesület (Uj-utca 4.) az illető gyárosok címét kívánata tudatja önmel. — K. S. A kereskedelmi törvény nem akadály annak, hogy igazgatósági tag legyen. — Sz. H. Az orrvérzés elállítására ezt az eljárást ajánljuk: Vess az ember egy darab vattát, olyan hosszú és széleset, amilyen a hüvelykujja s azt a vattát esavarró mozgással beleoltja orrának ama nyílásba amelyből a vér folyik. Mikor a vatta az orr nyílásának elülső részét egészen kitölti, akkor a mutatóujjal nyomást gyakorol az ember a vattával kitömött orrszármára. Tíz percig tartó ilyen nyomás után a véráramlás rendszeresen eáll. Olyanok, akiknél az orrvérzés gyakori és makacs, jól teszik, ha a vérzés megszűnése után még hosszabb ideig ott benn hagyják az orban a vattát. Ujabbán a makacs orrvérzés elállítására jónak mondják a citromedvet. Azok az orvosok, akik ezt a szert ajánlják, azt mondják, hogy a citromedvet még akkor is megszünteti a vérzést, amikor már minden más csillapító eljárás hatástalannak mutatkozott.

Alkalmazása úgy történik, hogy egy kis üvegfecskendővel telesszívunk citromnedvet s ezt aztán beecskendezik az orr vérző üregébe. Amikor azonban az orrvérzés elálltára olyan nagy nehézséggel jár, akkor további próbálgatások helyett jobb, ha orvosi segítséget vesz az ember igénybe. — L. N. Póssony. Magyar festőművészek szép reprodukcióiról a Könyves Kálmán műkiadó-részvénytársaság (Nagymező-utca 37.—39.) szívesen megküldi ingyen a kiváló műlapok jegyzéke című színesen illusztrált füzetét. Ebből kiválaszthatja azokat a képeket, amelyeket művészeti reprodukcióban akar megvenni. — K. F. (Vágyóadás.) Formaérzke van, csak hogy ez a formaérzke teljesen elnyomja a tartalmat. — J. E. A kabinetroda főnöke volt. — S. A. Nines az egységesen rendezve. Ahol a canonica visitatio alapján fedezik az iskolai szükségleteket, ott hozzá kell járulni a más telekezetbeleknek is. Van azonban ezzel szemben egy ellentétes kuriai döntés, amelyvel szemben áll a közigazgatási bíróság egy határozata. Mindezeket a Dárday Közigazgatási Törvénytár új kiadásában megtalálhatja. — Sz. Gy. Budapest. Igen győzőse kiérte, aminek értéket a jókarak sem adhat. — S. H. Győr. Az egyéves önkéntességre való jogigényment egyenértékű, de az egyetemi továbbképzésnél nem. — M. K. Tanszék. Sajnáljuk, de nem tudunk betöltendő állásokról. — Előzetes. Brüll Alfréd, VI. Andrássy-utca 9. — G. J. Deveszer. A szegélyezés kamat nélküli heti vagy havi részletekben visszafizetendő kölcsönökből áll 600 koronájig, kivételesen 1000 koronáig. A kérések dr. Weinmann Fülöp közlegyzőhöz (Andrássy-utca 6.) intézendők. — O. N. L. Sajnáljuk, a kértet neve nincs benn az ideai címtárban. — Sz. S. Zsolna. A hadapródkolába való felvételi feltételei az intézet parancsnokánál (Budapest, Lipómező) s a Grilléle könyvkereskedésben (Dorothy-utca) 40 fillérért kaphatók. — K. S. A vizsga letétele fölfelelteni szükséges. Folyamodók viszonyaira való hivatalossá a díj mérséklésért a vármegyei tanfelügyelőség útján a közoktatásiügyi miniszterhez. — H. A. Karlsbad. Budapestiért elhívott és a címe ismeretlen. — F. H. Tiszta-Újhegy. Mindenesetre követelje a szolgalmi jog teljes egészben való fenntartását. Az ilyen ügyek eredménye előre nem látható, de a személyi és tárgyi körülmények mérlegelése alapján fognak dönteni a kérdésben. — H. M. Vág-Újhegy. Lehetetlen megállapítani az idejét. Egyelőre el van halasztva. — D. J. Königráti és F. S. Mánchen. Köszönjük, elvagyunk látva. — S. J. Debreczen. Hold-utca 7. szám alatt van. — Vasutas. A kereskedelemügyi miniszter május 13-iki beszéde szerint a berubázási javaslatok letárgyalása után kerül sorra a vasutások fizetésren-

dezése. — M. M. Pécs. A selmezbányai m. kir. bányászati akadémia kérésére megküldi tavalyi értesítőjét, amelyben minden részlete megvan a tanulmányi rendnek. Az igazgatóság egyébként az üzeműndiák ügyében is ad felvilágosítást.

GRONDORFI A LEGJOBB NYALKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

Napirend.

Naptár. Hétfő, május 25. — Római-katolikus: Orbán. — Protestáns: Orbán. — Görög-ország: (május 12.) Epifán. — Zsidó: Jár 28. — Nap fél 3 óra 26 perccel. — Nyugszik: 7 óra 25 perccel. — Hold fél: 8 óra 9 perccel. — Nyugszik: 8 óra 36 perccel reggel. — A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A Múzeumi Köre Rembrandt rézkarcából rendezett kiállítás naponta 10—5-ig látható a Múzeumi Köre helyiségében: IV. Váci-utca 26. I. emelet. Belépődíj 1 korona. (Katalógussal együtt.) A Nemzeti Szalon kiállítása nyitva délelőtt 10 órától este 8 óráig. Belépődíj 1 korona. Közlekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-10 óráig. Az Akadémia Goetheszerelvénye nyitva délelőtt 10—12-ig. A fődírók könyvtár (Károly-kürt 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig. A kereskedelmi és iparháza könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 7—7-ig. Egyetemi könyvtár zárva. Az aquinumi dsatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. Ó-Buda, Kúlsó-Szent-Endrei-ut. Helyérdeket vasut a Pálffy-terrről. Menőgyűlés helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Egyetemi füvészkert az Üllői-úton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

A magy. kir. államvasutak nyári menetrendje.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

A vonatok INDULASA Budapestről.

A vonatok ERKEZÉSE Budapestre.

Table with 4 main columns: A keleti pályaudvaron, A nyugati pályaudvaron, A keleti pályaudvaron, A nyugati pályaudvaron. Each column contains train schedules with columns for vonak száma, vonak óra, vonat neve, and Délelőtt. Includes detailed departure and arrival times for various destinations like Arad, Bécs, Pozsony, and others.

M. KIR. OPERAHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én. Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én. Közönyt köszönnyel.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Moreto. Spanyolból fordította Györi Vilmos. Zenéjét írta Nikolicus S. Személyek: A gróf Hetényi Bearne Horváth Diana P. Márkus E. Gaston Petheo Cinthia V. Molnar R. Poilla Deszö Fenissa Meszlényi A. Laura Nagy I. Carlos Mihályfi

VIGSZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én.

Fedák Sári k. a mint vendég. Forgószél k. a.

Énekes boház 3 felvonásban. Irta Kratz és Stobitzer Fordította Beöthy László. Zenéjét összegejtötte Kún László. Személyek: Paul Roland Balassa Liane Fedák S. Aurelio Nikó Ravelin Szerényi Lebardou Hegedüs Blanche Hegedüs Claire Rostagni Serignan Tapocziak Gaston Tany Dubois Vendrei Kézlete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Beldi Izor. Zenéjét szerette Fejér Jenő. Személyek: II. Katalin Hegyi A. Mária Kormos Gr. Gurackij Kenedich Olga Nyári Buranov Ivan Szabó Téliamaque Németh Trojkov Fedor Delli Duplessis Rozsa L. Alekszej Nagy Anica Harnath Sunderland Ujvári Gregor Kias M. Daoskov Beleznai Tiszt Szerdahelyi Kézlete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én.

A berlini Kleines és Neues Theater tagjai által. Nachtasyt. Kézlete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én.

Az orvos régen és most. Irta Dr. Haberfeld Emil. Kézlete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én.

Az aranyember. Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal, 7 képből. Irta Jókai Mór. Kézlete 7 1/2 óraker.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én.

Síófoki kalandok. Énekes boház 3 felvonásban. Magyar szinre alkalmazta Rajna Ferenc. Kézlete 7 óraker.

UJSZÍNHÁZ. Hétfő, 1903. május hó 25-én.

Miért nem házasodik a sógor. Vígjáték 1 felvonásban. Irta H. M. Utána: Sulamith. Kéleti operett 3 felvonásban. Irta Goldfaden. Kézlete 8 óraker.

Szállítunk utárrélt a monarkia minden Állomásra költöztetés csmagálással legfinomabb régi horvát uradalmi szilvóriumot. 3 üveg 8 K., 6 üveg 15 K., 12 üveg 28 K. Továbbá 25 egész 600 literes hordókban különböző árúratu valódi uradalmi szilvórium. Kimerítő árjegyzék bérmentve. Horvát szilvóriumkiviteléi társaság Hinkó Kaufmann & Co. Zágráb, Horvátország.

Csiszolókövek darabja 20 fillér fahár, vörös, fekete kiserletképpen eladó a csiszoló vasöntőruhákban, Rappold Sándor, Budapest, VII., Akácfa-utca 57. (mellék-utca Király-utcaól az Erzsébet-kürt közelében).

Színházak heti műsora.

Table with 5 columns: M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Vigaszínház, Népszínház, Magyar színház. Rows include dates (Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, d. n. Vasárnap este) and plays/actors.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17.

A fekete Patty! A fekete banjo-művészek! A fekete énekesek! A fekete Cake-Walk táncosok! Uj fellépések: Stephane és Gioconda kettős stb. stb. stb. Az előadás 1/2 óraker kezdődik. A téliherben reggel 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyes.

Ős-Budavára

Nyitva d. u. 6 óráól reggeli 4 óráig Nagyszerű új varieté-műsor Miss Ravensberg. Ara Zebra & Vera. Tommy & Miles. Darlus-Jana stb. Ujdonság! Esti 8 óraker a szabad területen D'Orville testvérek szenzációs leereszkedése a meszelt tornyórdi egy szobron, melyen fogókkal kapaszkodnak. Folies Comiques. két új boház, és Steinhardt. A m. k. honvédszenekar hangversenye. Belépődí: 60 fillér. Gyermekeké 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden társadoban.

Butor-vásárlóknak legelőlegben ajánlható a dős választékú régi elismert jöhtmévű belvárosi asztalos- és kárpitos-butoreg Sárkány J. Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. (Király-bazár). Teljes menyaesszonyi kelen-gyék, valamint egyes butordarabok-bani szükségletit fedezésére.

Az Athenaeum Zsebszótárai:

Magyar és Német Zsebszótár. Tekintettel a két nyelv szólásaira. 3-ik kiadás. I. rész: Német-Magyar. II. rész: Magyar-Német. Szerkesztette KELEMEN (WOLFF) BELA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor. A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor. Latin és Magyar Zsebszótár. I. rész: Latin-Magyar. II. rész: Magyar-Latin. Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Minden rész külön, tartós vászonkötésben ... 2 kor. A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor. Ennek kiegészítéséül most jelent meg a Latin Tulajdonnevek Tára. Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Ára csinos vászonkötésben ... 80 fill.

Francia és Magyar Zsebszótár. I. rész: Francia-Magyar. II. rész: Magyar-Francia. Szerkesztette UJVÁRY BELA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor. A két rész egy erős félbörkötésben ... 4 kor. Horvát-Magyar és Magyar-Horvát Szótár. Szerkesztette MARGALITS EDE. Ára csinos vászonkötésben ... 2 kor.

Babérfákat koronás- és pyramis (gula) alakban ajánl Mauthner Ödön os. és kir. udvari magke-reszkedése. BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 33. hol egyuttal a fák meg is tekinthetők.

A 18807. számú. „TRIEURLEMEZ” című, 1900. január 3-ról kelt magyar szabadalomra vevők vagy engedményesek kerestetnek. Szives ajánlatok „W. M. 3375” alatt Mosse Rudolffhoz Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.

ZOLA EMIL korszakalkotó nagy regényciklusa a NÉGY ÉVANGELIUM mind a három része megjelent egyedül jogosított magyar fordításban. TERMÉKENYSÉG (Fécondité) Két kötet & füzve & 7 korona. MUNKA (Travail) Két kötet & füzve & 7 korona. IGAZSÁG (Vérité) a nagy írónak mintegy 1000 oldalúo végrendelete. Ké: kötet füzve 7 korona. A három regény külön-külön is megrendelhető a magyar fordítás egyedül jogosított kiadójánál, a Sempel R. (Wodianer F. és Fiai) csász. és kir. udvari könyvkereskedő cég-nél Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 21. szám alatt és bármely könyvkereskedésben.

A titkos betegségek alapos gyógyításáról. Ne sajnálja senki a fáradozást ilyen komoly ügyben, jelentkezzék egyszer személyesen, mert a legujabban külföldön beszertet specialia műszerkel meg a legrégibb betegségek is pontosan meg lehet határozni a székhelyét, elterjedését, minőségét, körkötőjét: bármely mélyen fejtékbe is be magát a kóranyag a szervekbe, vagy a test nedvéibe. Ezen beható vizsgálat alapján teljes biztossággal meghatározható a betegségek állapotának megfelelő, alapos gyógyuláshoz vezető specialis gyógyítás módja is, amelyet mindenki, foglalkozásának megzavarása nélkül, otthon is elvégezhet. Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak írja le a baját, amelynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasítást és a megfelelő specialis gyógyszereket is - a legnagyobb titoktartás mellett. Leveleibe válaszlevelet mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Hízetés. Ilyen tökéletes és hézgapótló hazogásban Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, országos hírtü intézle (Budapest, VII., Kerespest-ut 10), ahol jókarattal, öszintén és lelkiismeretesen kapnak mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki elírelt felvilágosítást, ahol a beteg vére és testnedvé megvizsgálunk, idegik meg-erősödnek, az egész szervezet megszabadul a kór-anyagoktól és lelki kijnai is megszűnnek. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta Dr. Palócz az 6 specialis gyógyimódjával meg a leg-elhanyagoltabb esetekben is, a bujakörök sebeket, hógycsö, hólyag-, ideg- és háterány-bajokot, sérveket, az onterőzést és szilissz utóbajait, magömlést, el-gyengült férfiert (impotenciát), kezdő elmezavart, aranyert, vérbajokat, börtbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váro-terem és külön kijárat van. A rendelést Dr. Palócz on-maga és egyedül végzi naponta déliólt 10 óráól délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig). Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerespest-ut 10.

En Csillag Anna. 185 cm. hajás hosszú Loree-ruhákat, az álla-lan feltöltött kendők és havi használatú után dírmel. Ezen kendők az egyedül szer-a hű spórára, a névsé el-mozdíttára, a fejbőr erde-tésére, utaknál erős és teljes szakútt növeszt és már rövid időt használt után is úgy a hajnak, mint annaklínak termé-szetes fényt és teltséget köl-csönöz és megóvja ezeket a koral mecsidéséit egész a közt arckörre. Egy tégely ára 7, 2, 3 és 5 ft. Postán szállítás irromatás és szesznek előre való beküldés után vagy utávétél az egész világba a grából, hova min-csillag rendelés intézendő.

Csillag Anna. Wien, I., Graben 14.

Eső-köpn valódi hamburgi gyármány megblizhatatlan vízmentes, divatos szín- és szabásban 14 frttól 24 frttig. KOCH Testvérek írtá-, fia- és gyermek-ruhák minden alkalomra írtá-, károly-úlértá-

Lakberendezések bérbeadátnak a nyári időnyre vagy a város-bani tartózkodásra tiszt urak és egyéves lakások uraknak is. Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. sz. Király-bazár, az udvarban.

Mielőtt birtort vásárolni, ne mulassza el az asztalos és kárpitosmestereköl visszamaradt, eladóagókat a Borakározzal Választékú Birtort- és Zöldíté-utca 14. szott me-rekíteni, ugyanott butor és lakberendezési cikkek bérbe-átása nyári szeszások kamat nélletel előleg adatik.

Sok pénz! 100 koronáig kereskednek havonként, minden alkalom egyenként megkezesnek is. Közlelőit Reell 51' alatt a MERKUS hírté-ostályánál Szat-ártó, Szentlőrinc 8.

Részleffizetésre arany, ezüst, ékszerök sebesők és ingákak ol-csón kárpitok Grünberger Armin Béla IV. Váci-utca 50. l. em. 23. Magyar királyi államsvutak igazgatósága. Hírdetmény. Esmmel közzébré írtetik, hogy a vsutt közzébré és az állom-mat helyszereiben elhaogott tárgyak, u. m. börtörök, láskák, kárpitok, ruhák és febrémelők botok, napozók és csarvók stb. az alább felsorolt állom-sokon árverezés alkalomán azonnali leáspontizetés mel-let el forrak adatik. Függe áll. 1903. május 25. d. e. 9 óvaker. Budapest, 1903. május hó. Az igazgatósága.